

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.012.01.2023

Pan
Krzysztof Woś
Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego
Wody Polskie

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/053 – Ochrona przeciwpowodziowa Żuław

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, ul. Żelazna 59a, 00-848 Warszawa (dalej: „Wody Polskie”) – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, ul. ks. Franciszka Rogaczewskiego 9/19, 80-804 Gdańsk (dalej: „RZGW”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Woś, Prezes Wód Polskich, od 31 sierpnia 2022 r., a wcześniej, tj. od 17 sierpnia 2022 r., p.o. Prezesa Wód Polskich. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Mariusz Gajda, Pełnomocnik do spraw organizacji Wód Polskich, od 14 listopada 2017 r. do 17 stycznia 2018 r. oraz Przemysław Daca, Prezes Wód Polskich, od 17 stycznia 2018 r. do 16 sierpnia 2022 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zadań związanych z inwestycjami służącymi ochronie przeciwpowodziowej Żuław. 2. Planowanie i nadzór nad utrzymaniem urządzeń wodnych służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław. 3. Prowadzenie akcji lodołamania na Wiśle. 4. Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego. 5. Inne zadania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej Żuław.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 27 września 2023 r. (tj. do dnia zakończenia czynności kontrolnych), a w przypadku badania realizacji II etapu Programu „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – do roku 2030” również lata 2016-2017, oraz działania wcześniejsze, które miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Milena Szymańska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/102/2023 z 24 maja 2023 r. 2. Ewa Gross, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/97/2023 z 12 maja 2023 r. 3. Piotr Arendt, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/93/2023 z 8 maja 2023 r. 4. Krystian Kułaga, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/81/2023 z 20 kwietnia 2023 r.

(akta kontroli tom 1 str. 1-8, tom 2 str. 480)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, zrealizowane przez RZGW w badanym okresie zadania inwestycyjne, w szczególności w ramach II etapu Programu Żuławskiego³, zwiększyły skuteczność ochrony przeciwpowodziowej Żuław Wiślanych (dalej: „Żuławy”). Przynajmniej w wyniku:

- budowy czterech nowych lodołamaczy – zwiększono poziom zimowej osłony przed powodzią zatorowymi na Dolnej Wiśle, która obejmuje żuławski odcinek rzeki,

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli w niniejszej kontroli stosuje oceny ogólne w formie opisowej.

³ Program „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – do roku 2030” – dalej: „Program Żuławski”.

- budowy nowych wrót przeciwsztormowych na rzece Tudze – uzyskano poprawę zabezpieczenia przed powodzią sztormową od Zalewu Wiślanego, tzw. cofką, miasta Nowy Dwór Gdański oraz terenów położonych powyżej tych wrót,
- przebudowy stopnia wodnego Przegalina na Martwej Wiśle, m.in. stworzono port dla lodołamaczy,
- odbudowy 19 budowli regulacyjnych, tzw. ostróg, na Dolnej Wiśle (obejmującej żuławski odcinek tej rzeki), mających zapewnić swobodny i kontrolowany odpływ wód, spływ lodu oraz odpowiednie głębokości dla pracy lodołamaczy w korycie rzeki, ograniczono ryzyko powstania powodzi zatorowej na odcinkach rzeki, gdzie znajdowały się te budowle regulacyjne.

Powołany w kontroli NIK biegły⁴ wysoko ocenił zadania inwestycyjne wykonane w ramach II etapu Programu Żuławskiego. Potwierdził, że w ich wyniku zwiększyło się bezpieczeństwo przeciwpowodziowe Żuław.

RZGW zgłaszał do Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich (dalej: „KZGW”) w ramach Programu planowanych inwestycji w gospodarce wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dalej: „PPI”) potrzebę realizacji kolejnych (ujętych w układzie wieloletnim) 89 zadań o wartości oszacowanej na ponad 1 mld zł, na które do czasu kontroli NIK nie uzyskano finansowania⁵. W opinii biegłego, zaniechanie w szczególności odbudowy ostróg na Wiśle może przyczynić się do wzrostu zagrożenia powodziowego poprzez zwiększenie ryzyka erozji wałów przeciwpowodziowych Wisły oraz utrudnienie lub uniemożliwienie pracy lodołamaczy, ze względu na brak odpowiednich głębokości tranzytowych.

Planowanie zadań w zakresie utrzymania urządzeń wodnych służących ochronie przeciwpowodziowej odbywało się na poziomie zarządów zlewni, natomiast RZGW, na podstawie potrzeb zgłoszonych przez zarządy zlewni, tworzyło plan utrzymania urządzeń wodnych. Zarządy zlewni dostosowywały realizację zadań utrzymaniowych do otrzymanych limitów finansowych. Nadzór RZGW w tym zakresie sprowadzał się jedynie do scalenia potrzeb w zakresie utrzymania urządzeń wodnych, zgłoszonych przez poszczególne zarządy zlewni w jeden dokument. RZGW nie dokonywało weryfikacji planowaniach zadań utrzymaniowych, zgłoszonych przez zarządy zlewni, pod kątem ich zgodności z dokumentami planistycznymi w gospodarowaniu wodami, w szczególności z Planem utrzymania wód w regionie wodnym Dolnej Wisły, pomimo takiego obowiązku, który określały kolejno obowiązujące regulaminy organizacyjne Wód Polskich.

Prawidłowo przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówień publicznych na objęte badaniem zadania remontowe i utrzymaniowe urządzeń wodnych służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław.

RZGW prowadziło postępowania wyjaśniające w zakresie zgłoszonych skarg i wniosków dotyczących planowania i nadzoru nad utrzymaniem urządzeń wodnych służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław, przy czym nie zawsze prawidłowo i zgodnie z przepisami zawiadamiano skarżących o wynikach tego postępowania, w szczególności: zawiadomienia o sposobie załatwienia badanych skarg nie zawierały wszystkich elementów wymaganych przepisami prawa, a w trzech przypadkach nie poinformowano skarżących o sposobie załatwienia skargi.

RZGW podejmował działania w celu zapewnienia skutecznej zimowej osłony przeciwpowodziowej na Dolnej Wiśle, która obejmowała żuławski jej odcinek. Dyrektor RZGW, jako kierownik Biura Akcji Lodowej, zatwierdzał co roku instrukcje

⁴ Postanowieniem p.o. Dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku z 7 czerwca 2023 r.

⁵ Zadania zrealizowane przez RZGW stanowiły 21,8% zadań koniecznych do wykonania w kolejnych latach w celu zwiększenia zabezpieczenia przeciwpowodziowego Żuław.

prowadzenia zimowej osłony przeciwpowodziowej, w której szczegółowo określano zasady realizacji tego zadania. Ze względu na korzystne temperatury i stany wody w badanym okresie nie było konieczności prowadzenia akcji lodołamania. Kierownik lodołamania (lub jego asystent) wskazywał na przeszkody w ewentualnym prowadzeniu akcji lodołamania, którymi były: brak drożności koryta Wisły dla przejścia lodołamaczy i zapewnienia swobodnego spływu kry i lodów oraz nieodpowiedni stan techniczny koryta rzeki i urządzeń wodnych (ostrogi, opaski), które w jego ocenie wymagały pilnego podjęcia działań inwestycyjnych.

RZGW zgodnie z przepisami i rzetelnie realizował zadania w zakresie kształtowania zagospodarowania przestrzennego obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego na Żuławach.

RZGW prowadził kontrole doraźne gospodarowania wodami w zakresie dotyczącym ochrony przeciwpowodziowej Żuław w sytuacjach wskazujących na taką potrzebę.

Decyzje zwalniające od zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne⁶ wydawane były po przeprowadzeniu postępowania i zasięgnięciu opinii administratorów wałów przeciwpowodziowych w zakresie wpływu działań lub inwestycji na szczelność i stabilność wałów, przy czym postępowania te nie zawsze prowadzone były w terminach określonych w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego⁷ (21,2% zbadanych). Ponadto w 18,2% zbadanych postępowaniach nie zawiadomiono stron o niezakończonym w terminie, a także nie wskazano nowych terminów ich załatwienia. W pojedynczych przypadkach stwierdzono także proceduralne naruszenia przepisów kpa w zakresie pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia oraz niezawieszenia postępowania, pomimo wystąpienia przesłanek.

RZGW, pomimo upływu prawie sześciu lat od dnia złożenia przez miasto Gdańsk wniosku o zawarcie porozumienia, o którym mowa w art. 213 ust. 3 ustawy Prawo wodne, nie zajął stanowiska w tej sprawie (informując o nim wnioskodawcę), co NIK ocenia jako brak wymaganej rzetelności w realizacji zadań RZGW.

RZGW nie podjął również w pełni skutecznych działań zmierzających do uzyskania pozwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego, tj. niszczenie nor na obszarze wałów przeciwpowodziowych m.in. Kanału Piaskowego oraz rzek Motławy i Raduni, skutkiem czego w okresie od 2020-2022 (do 18 listopada) Wody Polskie nie posiadały zezwolenia na umyślne płoszenie i niepokojenie, niszczenie i usuwanie nor bobra europejskiego na terenie ww. cieków, co uniemożliwiało zgodnie z przepisami prowadzenie prac utrzymaniowych na wałach przeciwpowodziowych, związanych z usuwaniem skutków działalności bobrów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań związanych z inwestycjami służącymi ochronie przeciwpowodziowej Żuław

Opis stanu faktycznego

Dyrektorem RZGW od 22 marca 2021 r. jest Andrzej Winiarski (dalej: „Dyrektor RZGW”). Poprzednio to stanowisko zajmowali: Stanisław Otręba (od 2 stycznia

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, ze zm. – dalej: „ustawa Prawo wodne”.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm. – dalej: „kpa”.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

do 20 marca 2018 r.), Aleksandra Bodnar (od 21 marca 2018 r. do 9 marca 2020 r.) i Mariusz Nierebiński (od 9 marca 2020 r. do 22 marca 2021 r.).

(akta kontroli tom 2 str. 1)

RZGW, jako terenowa jednostka organizacyjna Wód Polskich, zgodnie z § 11 pkt 1 statutu Wód Polskich⁹, wykonuje zadania Wód Polskich, o których mowa w art. 240 ust. 3 ustawy Prawo wodne, tj. m.in.:

- współuczestniczy w zapewnieniu ochrony ludności i mienia przed powodzią i przeciwdziałaniu skutkom suszy, na poziomie regionu wodnego (pkt 6),
- uzgadnia projekty dokumentów oraz projekty decyzji, o których mowa w art. 166 ust. 2, tj. m.in.: projekty planu zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, (pkt 7),
- koordynuje realizację inwestycji w regionie wodnym, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym (pkt 8),
- wykonuje prawa właścicielskie Skarbu Państwa w stosunku do śródlądowych wód płynących oraz gruntów pokrytych tymi wodami oraz zawiera porozumienia, o których mowa w art. 213 ust. 1 i 3 (pkt 9), tj. porozumienia na wykonywanie praw właścicielskich Skarbu Państwa w stosunku do śródlądowych wód płynących znajdujących się w granicach nadleśnictwa i jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków,
- wykonuje kontrolę gospodarowania wodami, o której mowa w art. 335 ust. 1 pkt 1 (pkt 14),
- planuje zadania związane z utrzymaniem wód i pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną, w tym obwałowań oraz obszaru międzywala (pkt 16),

a także zadania wskazane przez Prezesa Wód Polskich (§ 11 pkt 3 statutu).

Dyrektor RZGW koordynuje również, w imieniu Prezesa Wód Polskich, działalność zarządów zlewni zlokalizowanych na obszarze działania RZGW (§ 6 ust. 2 statutu). Spośród pięciu zarządów zlewni, których działalność koordynował Dyrektor RZGW, trzy¹⁰ działały na terenie Żuław.

Prezes Wód Polskich upoważnił Dyrektora RZGW m.in. do: wykonywania praw właścicielskich Skarbu Państwa w stosunku do śródlądowych wód płynących, działania w imieniu i na rzecz Wód Polskich do dokonywania wszelkich czynności prawnych w zakresie praw i obowiązków Wód Polskich na obszarze działania RZGW, w szczególności w celu realizacji inwestycji w gospodarce wodnej, zadań związanych z ochroną przeciwpowodziową, występowania w imieniu Wód Polskich z wnioskiem o uzyskanie zgody wodnoprawnej dla spraw z obszaru RZGW związanych z działalnością RZGW, dokonywania w imieniu kierownika zamawiającego wszelkich czynności dotyczących zamówień publicznych z obszaru działania RZGW oraz do działania w imieniu Prezesa Wód Polskich i reprezentowania go na zewnątrz w zakresie występowania oraz dokonywania wszelkich czynności formalnoprawnych i faktycznych w celu wydania zezwoleń przez właściwych miejscowo regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, na czynności podlegające zakazom określonym w art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹¹ w stosunku do bobra europejskiego, na obszarze województw będących przedmiotem wniosku.

(akta kontroli tom 2 str. 3-4, 485-486)

⁹ Nadanym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie (Dz. U. poz. 2506).

¹⁰ Zarządy Zlewni w: Elblągu, Gdańsku i Tczewie.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1336.

Szczegółową organizację wewnętrzną oraz tryb pracy i szczegółowy zakres działania regionalnych zarządów gospodarki wodnej określono w Regulaminie organizacyjnym Wód Polskich¹² (§ 59-61 oraz odpowiednio: w § 48-58 Regulaminu organizacyjnego nadanego zarządzeniem nr 1/2018 z 2 stycznia 2018 r. i w § 58-60 w Regulaminu organizacyjnego nadanego zarządzeniem nr 5/2019).

(akta kontroli tom 3 str. 1-2, 15-26, 37-39, 52-52, 56-58, 105-119, 205-225)

1.1. Opracowanie projektów i aktualizacji: wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym, planów utrzymania wód i planów gospodarowania wodami należało do KZGW. Natomiast do zadań RZGW, zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Wód Polskich, należała współpraca z KZGW w opracowywaniu ww. dokumentów planistycznych i realizacji zadań wynikających z dyrektywy powodziowej¹³, a także udział w przekazywaniu map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego właściwym podmiotom na poziomie regionalnym.

(akta kontroli tom 3 str. 70, 106-107)

Obowiązujące w badanym okresie dokumenty:

- wstępna ocena ryzyka powodziowego (dalej: „WORP”), zawierająca m.in. ocenę potencjalnych negatywnych skutków powodzi mogących wystąpić w przyszłości dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, a także określenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi,
- mapy zagrożenia powodziowego, na których przedstawiono m.in. obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego albo wału przeciwsztormowego,
- mapy ryzyka powodziowego, na których przedstawiono potencjalnie negatywne skutki związane z powodzią,
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, przyjęty w 2016 r.¹⁴ (dalej: „PZRP z 2016 r.”), zawierający m.in.: mapy zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego wraz z opisem wniosków z analizy tych map, opis celów zarządzania ryzykiem powodziowym, uwzględniający konieczność ograniczania potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, a także katalog działań służących osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym, z uwzględnieniem ich priorytetu,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, przyjęty w 2016 r.¹⁵ (dalej: „Pgw z 2016 r.”),

przygotował Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, tj. funkcjonujący do 31 grudnia 2017 r. centralny organ administracji rządowej właściwy w sprawach

---

¹² Nadany zarządzeniem nr 80/2019 Prezesa Wód Polskich z dnia 31 grudnia 2019 r. (ze zm.) – obowiązującym od 1 stycznia 2020 r., a wcześniej: zarządzeniem nr 5/2019 Prezesa Wód Polskich z dnia 26 marca 2019 r. (obowiązywało od 1 kwietnia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.) i zarządzeniem nr 1/2018 Prezesa Wód Polskich z dnia 2 stycznia 2018 r. (obowiązywało do 31 marca 2019 r.).

¹³ Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. U. UE L 288 z 06.11.2007, str. 27).

¹⁴ Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru Dorzecza Wisły (Dz. U. poz. 1841), które obowiązywało do 22 marca 2023 r. (art. 566 ust. 2 ustawy Prawo wodne). Z dniem 23 marca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. poz. 2739), dalej: „PZRP z 2022 r.”.

¹⁵ Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. poz. 1911), które obowiązywało do 16 lutego 2023 r. (art. 566 ust. 2a ustawy Prawo wodne). Od 17 lutego 2023 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300).

gospodarowania wodami, na podstawie przepisów uchylonej z dniem 1 stycznia 2018 r. ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne¹⁶.

Natomiast Plan utrzymania wód (dalej: „PUW z 2016 r.”) został wprowadzony rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu utrzymania wód w regionie wodnym Dolnej Wisły¹⁷.

(akta kontroli tom 3 str. 272-284)

RZGW współpracował z KZGW w tworzeniu ww. dokumentów, w szczególności poprzez: uczestnictwo pracowników Wydziału Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW w spotkaniach roboczych dotyczących konsultowania projektu aktualizacji WORP, map zagrożeń powodziowych (dalej: „aMZP”) i map ryzyka powodziowego (dalej: „aMRP”) oraz zgłaszaniu przez pracowników RZGW uwag przesyłanych przez KZGW dokumentów. Zgłoszone przez RZGW uwagi, w tym np. do aMZP i aMRP dotyczące zasięgu wód powodziowych rzeki Raduni w Pruszczu Gdańskim oraz w zakresie map zagrożenia od morza, mających wpływ na obszar Żuław, były uwzględniane.

W związku z tworzeniem aktualizacji PZRP Dyrektor RZGW powołał ponadto grupę roboczą RZGW – dla regionu wodnego Dolnej Wisły oraz pięć zespołów planistycznych Zarządów Zlewni (w tym trzy obejmujące obszarem teren Żuław). Ponadto wyłoniony w drodze przetargu wykonawca przygotowujący projekt aktualizacji PZRP wyznaczył na szczeblu RZGW kierownika zespołu zadaniowego odpowiadającego za koordynację współpracy.

Przedstawiciele RZGW i Zarządów Zlewni w Gdańsku i Elblągu byli również członkami grupy roboczej w ramach realizowanego przez Ministerstwo Infrastruktury projektu dotyczącego przeglądu i aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych.

(akta kontroli tom 3 str. 272-285, 311-559)

W PZRP z 2016 r. określono cele główne i szczegółowe, którymi były: zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego i poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. Ujęto w nim działania (inwestycje strategiczne nietechniczne i techniczne¹⁸ oraz buforowe¹⁹) dla obszaru Żuław w ramach tzw. Hot-spot Żuławy, Hot-spot Dolna Wisła, Hot-spot Miasto Pruszcz Gdański oraz Hot-spot Miasto Gdańsk. W PZRP z 2022 r. (obowiązującym od 23 marca 2023 r.) RZGW przypisano w szczególności: budowę wrót przeciwsztormowych na rzece Tudze, rozwój Systemu Monitoringu Ryzyka Powodziowego i przebudowę ujścia Wisły (ocena efektywności inwestycji oraz działania przygotowawcze).

Cele i zadania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej Żuław określono także w dokumencie strategicznym pn.: „Kompleksowe zabezpieczenie Żuław – do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015), dalej: „Program Żuławski”. Szczegółowy zakres zadań opisano w punkcie 1.3 wystąpienia pokontrolnego.

W związku z udziałem w pracach nad dokumentami planistycznymi wskazanymi powyżej RZGW nie korzystało i nie zlecało badań, studiów, koncepcji, ekspertyz, itp.

(akta kontroli tom 3 str. 272-285, 560-648)

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1121, ze zm. – dalej: „Prawo wodne z 2001 r.”.

¹⁷ Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 4682.

¹⁸ Tj.: Budowa wrót przeciwsztormowych na rzece Tudze. Program Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – do roku 2030 etap III.

¹⁹ Tj. Ochrona przed powodzią doliny rzeki Liwy i Wykonanie remontu ubezpieczeń brzegowych rzeki Tugi na terenie miasta Nowy Dwór Gdański.

- 1.2.** W latach 2018-2023 (do 30 czerwca) wydatki inwestycyjne na wykonanie zadań z zakresu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Żuław, w tym dotyczące obiektów i urządzeń przeciwpowodziowych, wyniosły łącznie 221.030,8 tys. zł, z tego:
- na realizację zadań współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, dalej: „POIŚ 2014-2020”): 204.406,8 tys. zł, z tego: w 2018 r. – 5.450,4 tys. zł, w 2019 r. – 39.708,8 tys. zł, w 2020 r. – 72.173,8 tys. zł, w 2021 r. – 73.633,1 tys. zł, w 2022 r. – 12.524,3 tys. zł, w 2023 r. – 916,4 tys. zł;
  - w ramach środków własnych Wód Polskich i budżetu państwa: 16.624,0 tys. zł, z tego: w 2018 r. – 0,0 tys. zł, w 2019 r. – 588,0 tys. zł, w 2020 r. – 3.069,0 tys. zł, w 2021 r. – 9.453,0 tys. zł, w 2022 r. – 3.334,0 tys. zł, w 2023 r. – 180,0 tys. zł.
- (akta kontroli tom 2 str. 84-86)

W ramach powyższych środków zrealizowano w całości, w zaplanowanym zakresie i osiągając planowane efekty:

- zadania wynikające z Programu Żuławskiego współfinansowane z budżetu Unii Europejskiej (POIŚ 2014-2020) w łącznej kwocie 204.406,8 tys. zł (szczegółowo opisane w punkcie 1.3 wystąpienia pokontrolnego);
- cztery zadania²⁰ sfinansowane ze środków własnych Wód Polskich oraz budżetu państwa w łącznej kwocie 13.274,0 tys. zł.

W trakcie realizacji pozostawało osiem zadań²¹, które realizowane były etapami w zakresie posiadanych środków finansowych (dotychczas zaangażowano łącznie 3.350,0 tys. zł), a termin zakończenia tych inwestycji uzależniony był od pozyskania finansowania i, jak wyjaśnił Dyrektor RZGW, ich dalsza realizacja zostanie wznowiona w momencie zapewnienia środków finansowych.

(akta kontroli tom 3 str. 272-285)

Dyrektor RZGW nie wyjaśnił, jakie działania podejmowało RZGW w celu pozyskania dodatkowych środków na niezabezpieczone finansowo zadania z zakresu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Żuław. Podał natomiast, że RZGW opracowywał PPI w zakresie obszaru działania RZGW, który m.in. obejmował zadania inwestycyjne planowane do realizacji z zakresu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Żuław w układzie wieloletnim i określał potrzeby finansowe dla planowanych zadań. PPI zatwierdzany był przez ministra właściwego ds. gospodarki wodnej i aktualizowany co około pół roku. Dyrektor RZGW dodał, że Wydział Koordynacji Inwestycji RZGW zgodnie ze swoimi kompetencjami (wynikającymi z § 61 ust. 2 pkt 2 Regulaminu organizacyjnego) występował do KZGW o zatwierdzenie i finansowanie ze środków budżetowych oraz przy udziale przyznanych funduszy zewnętrznych.

(akta kontroli tom 3 str. 208-209, 272-285)

²⁰ Z tego trzy zadania wynikające z Programu Żuławskiego, tj.: Budowa budowli odcinającej na Kanale Wysokim, gm. Cedry Wielkie, Pruszcz Gdański, pow. gdański, woj. pomorskie, Przebudowa stacji pomp nr 7 Koszwały, gm. Cedry Wielkie, pow. gdański, woj. pomorskie, Przebudowa stacji pomp nr 13 Koszwały, gm. Cedry Wielkie, pow. gdański, woj. pomorskie oraz jedno nie ujęte w tym Programie, tj. Remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000-4+800, km 4+800-13+900 i wał prawy km 0+000-0+250, km 4+800-12+195, gm. Elbląg i Gronowo Elbląskie.

²¹ Tj.: „Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 933 – 847”, „Odbudowa prawego (km 3+200-10+200, 17+740-19+530, 20+500-39+000, 43+900-46+400, 52+300-54+800, 57+300-59+000; gm. Sadlinki, Kwidzyn, Ryjewo, Sztum, Miłoradz) i lewego (km 0+000-6+400; gm. Gniew) wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły”, „Przebudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Szkarpany, lewego w km 0+000-9+000, gm. Sztutowo i prawego w km 0+000-9+100, gm. Stegna i Nowy Dwór Gdański, pow. nowodworski, woj. Pomorskie”, „Odbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Motławy na terenie miasta Gdańska od km 4+850 do 7+510; miasto Gdańsk, woj. Pomorskie”, „Regulacja Srebrnego Potoku km 0+000 -12+167 miasto Elbląg gmina Milejewo, woj. warmińsko-mazurskie”, „Przebudowa wału czołowego Zalewu Wiślanego Batorowo km 0+000-5+050 oraz wału czołowego Zalewu Wiślanego Nowotki km 0+000-3+000 (wraz z wałem wstecznym rz. Nogat km 0+000-2+137) gm. Elbląg”, „Zbiornik wodny na Potoku Dębica w Elblągu”, „Rozwiązanie stosunków wodnych na polderze Stegna; gm. Stegna, gm. Sztutowo, pow. nowodworski, woj. Pomorskie”

Minister Infrastruktury w przekazanej NIK we wrześniu 2023 r. informacji wskazał, że aktualizacja PPI w 2023 r. była procedowana, a końcowa wersja programu w tym roku nie została jeszcze zatwierdzona przez Ministra. W maju 2018 r. ówczesny Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej uzgodnił pierwszą wersję PPI. Kolejne wersje PPI, w tym ich zmiany, były uzgadnianie: w czerwcu 2019 r., 5 sierpnia 2020 r., 18 czerwca i 20 grudnia 2021 r. oraz 25 listopada 2022 r.

W Programie Planowanych Inwestycji w gospodarce wodnej PGW WP zatwierdzonym przez Ministra Infrastruktury w dniu 25 listopada 2022 r. RZGW zaplanowało do realizacji 89 zadań związanych z ochroną przeciwpowodziową Żuław, dotyczących m.in. przebudowy/odbudowy wałów przeciwpowodziowych²² (35 zadań na łączną kwotę 541 141,8 tys. zł), budowy lub przebudowy stacji pomp (23 zadania na łączną kwotę 120 948,0 tys. zł) i odbudowy budowli regulacyjnych/ostróg na Dolnej Wiśle (jedno zadanie w kwocie 145 965,6 tys. zł), które nie posiadały zapewnionego źródła finansowania. Ich łączna szacunkowa wartość wynosiła 1 015,0 tys. zł.

(akta kontroli tom 2 str. 290-293, 478-484)

Odnosząc się do zaplanowanych ww. zadań, które nie posiadały zapewnionego źródła finansowania, biegły wskazał m.in., że zaniechanie odbudowy ostróg może przyczynić się do wzrostu zagrożenia powodziowego przez zagrożenie erozją wałów oraz utrudnienie lub uniemożliwienie pracy lodołamaczy ze względu na brak odpowiednich głębokości tranzytowych. Równie istotne jest zadanie pn.: odbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Motławy na terenie miasta Gdańska, ze względu na powtarzające się epizody opadowe w postaci intensywnych, ale krótkotrwałych deszczy nawalnych formujących się nad tzw. wysoczyzną gdańską. Natomiast przebudowa wału rzeki Wisły w gminie Miłoradz byłaby wskazana ze względu na fakt, że jego przerwanie może powodować powódź o charakterze katastrofy i przyczynić się do zagrożenia życia i zdrowia dużej liczny ludności.

(akta kontroli tom 1 str. 249-270)

W latach objętych kontrolą minister właściwy do spraw gospodarki wodnej nie wydawał Prezesowi Wód Polskich wytycznych ani poleceń dotyczących sposobu realizacji zadań służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław (art. 354 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo wodne). Jak wynika z informacji przekazanej NIK, Minister Infrastruktury prowadził jednak systematyczny nadzór na procesem planowania inwestycji. Wyznaczanie kierunków działań przeciwpowodziowych i ich priorytetyzacja odbywała się w ramach uzgadniania programu planowanych inwestycji w gospodarce wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PPI) i jego zmian. W latach 2018-2023 minister właściwy do spraw gospodarki wodnej sześciokrotnie uzgadniał lub zatwierdzał PPI, przygotowywane przez Prezesa Wód Polskich i zawierające katalog zadań inwestycyjnych, niezbędnych do realizacji na terenie całego kraju w najbliższych latach, w tym również działań do realizacji na obszarze Żuław.

Z informacji Ministra Infrastruktury wynika również, iż minister właściwy ds. gospodarki wodnej dokonywał rocznych ocen działalności Wód Polskich, o których mowa w art. 356 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo wodne, za lata 2018-2022. Dokumenty miały charakter ogólny i nie uwzględniały realizacji zadań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej Żuław.

W informacji dla NIK podano również, że w badanych latach do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej nie wpłynęły skargi na działalność Wód Polskich w zakresie ochrony przeciwpowodziowej Żuław.

(akta kontroli tom 9 str. 1-14)

²² W tym m.in. rzeki Wisły, Motławy, Zalewu Wiślanego.

1.3. Wyboru zadań do realizacji w ramach II etapu Programu Żuławskiego²³ dokonano spośród zadań zgłoszonych przez beneficjentów I etapu Programu Żuławskiego. Zgłosili oni zadania ograniczające ryzyko powodziowe w zidentyfikowanych najważniejszych czterech obszarach problemowych²⁴, na podstawie których powstała lista 73 zadań, które zostały poddane analizie wielokryterialnej. Jednym z kryteriów była zgodność z celami Programu Żuławskiego, według którego miało być ocenione każde zadanie w zakresie lokalizacji i zasadności. Kryterium tego nie spełniło 11 zadań, a 13 zadań wymagało pogłębionej analizy pod kątem ograniczenia powodziowego na obszarze Żuław, w związku z tym umieszczone zostały na liście rezerwowej. Ostatecznie w wyniku analizy wielokryterialnej, oceniając według 10 kryteriów²⁵, do realizacji rekomendowano 49 zadań o łącznej wartości 581.950 tys. zł, których szczegółowe zestawienie zawarto w opracowaniu pn. „Program Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030. Plan działań dla etapu II (2014-2020)”.

(akta kontroli tom 1 str. 221-238)

Beneficjentami II etapu Programu Żuławskiego miały być podmioty, które realizowały już zadania przeciwpowodziowe w ramach I etapu, czyli:

- RZGW (jednostka zarządzająca Programem Żuławskim),
- Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku (dalej: „Zarząd Melioracji w Gdańsku”),
- Żuławski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Elblągu (dalej: „Zarząd Melioracji w Elblągu”),
- miasto Gdańsk,
- miasto Elbląg,
- powiat gdański.

Głównym celem Programu Żuławskiego było zwiększenie skuteczności ochrony przeciwpowodziowej stymulującej wzrost potencjału dla zrównoważonego rozwoju Żuław – regionu o wyjątkowych walorach dziedzictwa kulturowego, krajobrazowego i przyrodniczego, z dużym potencjałem gospodarczym i turystycznym, uznanego za jeden z najbardziej zagrożonych powodziami obszarów kraju. Cel ten realizowany był przez pięć celów szczegółowych:

- poprawa rozpoznania zagrożenia powodziowego i możliwości przeciwdziałania,
- zwiększenie znaczenia „naturalnych” metod ochrony przeciwpowodziowej,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa oraz administracji o zagrożeniu powodziowym,
- poprawa struktur organizacyjnych ochrony przeciwpowodziowej i zarządzania ryzykiem powodzi,
- przebudowa, odbudowa i budowa przeciwpowodziowych urządzeń technicznych.

²³ „Program Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030. Plan działań dla etapu II (2014-2020)”, dalej „II etap Programu Żuławskiego”.

²⁴ Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego Gdańskiego Węzła Wodnego, poprawa zabezpieczenia przeciwpowodziowego przed zagrożeniem pochodzącym od rzeki Wisły, poprawa zabezpieczenia przeciwpowodziowego przed zagrożeniem pochodzącym od Zalewu Wiślanego i zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego wewnątrz obszaru Żuław Wiślanych.

²⁵ Którymi były: zgodność z celami „Programu Żuławskiego - 2030”, zgodność z wymogami ramowej dyrektywy wodnej (dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej – Dz. U. UE L 327 z 22.12.2000, str. 1, ze zm.), zgodność z dyrektywą powodziową, lokalizacja inwestycji na obszarach Natura 2000 oraz innych obszarach chronionych, skala zagrożenia powodziowego, komplementarność z innymi zadaniami w ramach obszaru problemowego, zagospodarowanie obszaru chronionego, liczba mieszkańców chronionych przed powodzią, obecność obiektów będących zagrożeniem dla środowiska w przypadku zalania i obecność obiektów zabytkowych zagrożonych powodzią. Ponadto wszystkie zadania wytypowane do realizacji w II etapie „Programu Żuławskiego - 2030” oceniono wspólnie pod kątem zgodności z Prognozą oddziaływania na środowisko Programu „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015)”.

Realizacja celów Programu Żuławskiego miała mieć wpływ na osiągnięcie efektów w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, a pośrednio także w strefie społeczno-kulturowej, gospodarczej oraz ekologicznej.

W ramach realizacji II etapu Programu Żuławskiego RZGW nie realizował innych zadań nieujętych pierwotnie w tym Programie.

Program Żuławski w latach 2016-2023 nie był aktualizowany.

(akta kontroli tom 1 str. 207-238)

Spośród 49 zadań II etapu Programu Żuławskiego rekomendowano do realizacji pięć zadań dla RZGW, jedno zadanie dla miasta Elbląg²⁶, dwa zadania dla miasta Gdańska²⁷, dwa zadania dla powiatu gdańskiego²⁸, a dla Zarządów Melioracji w Gdańsku i Elblągu 39 zadań. Planowane źródła finansowania zadań obejmowały środki z budżetu Unii Europejskiej²⁹ i z budżetu państwa.

(akta kontroli tom 1 str. 207-220)

Do realizacji przez RZGW w II etapie Programu Żuławskiego przewidziano zadania:

- przebudowa ujścia Wisły - Ocena efektywności inwestycji „Przebudowa ujścia Wisły etap I w celu uwzględnienia wyników oceny w II etapie rozbudowy kierownicy w ujściu Wisły oraz działania przygotowawcze;
  - odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 933-847;
  - przebudowa stopnia wodnego Przegalina na Martwej Wiśle;
  - budowa lodołamaczy (trzech liniowych i jednego czołowego);
  - budowa nowych wrót przeciwsztormowych na rzece Tudze;
- a ponadto zadanie rezerwowe – remonty istniejących wrót przeciwpowodziowych i przeciwsztormowych administrowanych przez RZGW.

Koszt realizacji ww. pięciu zadań³⁰ oszacowano na kwotę 170 400,0 tys. zł, co stanowiło 29,3% łącznych szacowanych kosztów zadań rekomendowanych do realizacji w II etapie Programu Żuławskiego, a źródłami finansowania tych zadań miały być środki z Unii Europejskiej³¹ i budżetu państwa.

Celami zadań rekomendowanych do realizacji przez RZGW były:

- poprawa zabezpieczenia przeciwpowodziowego przed zagrożeniami pochodzącymi od rzeki Wisły i Zalewu Wiślanego,
- poprawa warunków nawigacyjnych,
- zwiększenie poziomu ochrony i zapobiegania powstawania powodzi zatorowych o zasięgu regionalnym obejmującym Dolną Wisłę, poprzez zapewnienie swobodnego i kontrolowanego odpływu wód i spływu lodu.

W związku z wejściem w życie ustawy Prawo wodne i przejściem przez Wody Polskie m.in. zadań, które były realizowane przed 2018 r. przez Zarządy Melioracji w Gdańsku i Elblągu, RZGW stał się właściwy do realizacji zadań II etapu Programu Żuławskiego, które były przewidziane do wykonania przez te jednostki.

(akta kontroli tom 1 str. 221-238)

²⁶ Zadanie C02a.1 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe prawego brzegu rzeki Elbląg (zadanie rekomendowane do realizacji w obszarze problemowym „Poprawa zabezpieczenia przeciwpowodziowego przed zagrożeniem pochodzącym od Zalewu Wiślanego”), a ponadto jedno zadanie z listy zadań rezerwowych „C03 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe lewego brzegu rzeki Elbląg.

²⁷ Zadanie „Budowa zrzutu z Kanału Raduni do rzeki Motławy” oraz „Budowa prawego wału Oplywu Motławy”.

²⁸ Zadanie „Wykonanie dodatkowego zrzutu z Kanału Raduni (km 10+850) – poniżej potoku Rotmanka do rzeki Raduni (zadanie rekomendowane do realizacji w obszarze problemowym „Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego Gdańskiego Węzła Wodnego”) i „Przebudowa lewego wału przeciwpowodziowego Kanału Malewskiego w km 0+000-2+500, gm. Stare Pole, pow. malborski, woj. pomorskie”.

²⁹ POIŚ 2014-2020.

³⁰ Bez zadania rezerwowego, którego wartości nie oszacowano.

³¹ POIŚ 2014-2020.

W celu wykonania rekomendowanych pierwotnie dla RZGW w II etapie Programu Żuławskiego zadań zawarto dwie umowy o dofinansowanie projektów w ramach POiŚ 2014-2020:

- umowę z 12 października 2017 r.³² z aneksami, na podstawie której finansowano cztery z pięciu ww. zadań z Programu Żuławskiego³³, przy czym ustalono w celu ich wykonania 24 zadania, które były realizowane zgodnie z aktualizowanymi harmonogramami. Zgodnie z aneksem do ww. umowy z 27 lipca 2023 r. termin zakończenia realizacji wszystkich objętych umową zadań przedłużono do 30 listopada 2023 r., w związku z koniecznością zakończenia robót budowlanych związanych z realizacją zadania „Przebudowa stopnia wodnego Przegalina”³⁴.

Całkowity planowany koszt realizacji ww. projektu wynosił 130 117,7 tys. zł. Do 20 lipca 2023 r.³⁵ wydano 127 747,9 tys. zł. Według stanu na koniec 2022 r. RZGW osiągnął wartości docelowe wskaźników produktu (liczba przebudowanych urzędzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej 20 szt. oraz liczba wybudowanych urzędzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej 1 szt.) oraz wskaźników rezultatu (liczba ludności odnoszącej korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej 43 897 osób, powierzchnia obszaru zagrożonego powodzią lub katastrofą urządzenia wodnego, która została objęta ochroną w wyniku realizacji inwestycji 947,88 km i zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych 268 614 osób);

- umowę z 14 lutego 2017 r.³⁶ z aneksami na realizację projektu „Budowa lodołamaczy dla RZGW Gdańsk”, w ramach którego planowano:
  - 1) jedno zadanie inwestycyjne – zakup czterech specjalistycznych jednostek pływających przeznaczonych do akcji łamania lodu na Dolnej Wiśle (jednego lodołamacza czołowego i trzech liniowych),
  - 2) działania obejmujące m.in.: prace przygotowawcze (w tym sporządzenie projektu wstępnego lodołamacza czołowego i liniowego, studium wykonalności wraz z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie, zatrudnienie inżyniera kontraktu dla budowy lodołamaczy, dostawę samochodów technicznych (technicznego i warsztatu), zakup echosondy, finansowanie wynagrodzeń personelu zatrudnionego przy realizacji projektu oraz działania promocyjno-informacyjne.

Ww. umowę zrealizowano zgodnie ze zaktualizowanymi harmonogramami rzeczowo-finansowymi. Planowany całkowity koszt realizacji Projektu wynosił 74.026,0 tys. zł³⁷. Rzeczywisty koszt Projektu wyniósł 79.121,3 tys. zł³⁸, w tym 26,2 tys. zł stanowiły wydatki niekwalifikowalne³⁹. Wyższy od zakładanego koszt

³² Nr POIS.02.01.00-00-0017/17; oś priorytetowa: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, działanie : Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska.

³³ Z wyjątkiem zadania: budowa lodołamaczy dla RZGW.

³⁴ Do 31 lipca 2023 r. nie wykonano remontu budynku zaplecza socjalno-biurowego ze względu na wpisanie go w trakcie realizacji robót do rejestru zabytków, w związku z czym wystąpiła konieczność przedłużenia terminu na wykonanie tego remontu i przedłużenia terminu obowiązywania umowy nr POIS.02.01.00-00-0017/17 o dofinansowanie projektu.

³⁵ Według wniosku o płatność z 20 lipca 2023 r.

³⁶ Nr POIS.02.01.00-00-0018/16; oś priorytetowa: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, działanie: Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska.

³⁷ Z czego 15% stanowić miał wkład własny (środki krajowe) oraz 85% – dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (Fundusz Spójności).

³⁸ W tym: wydatki majątkowe – 77 293,8 tys. zł, bieżące – 1 827,0 tys. zł; 1,5 tys. zł stanowiły środki niezaangażowane.

³⁹ NIK nie badała kwalifikowalności wydatków poniesionych w ramach Projektu.

realizacji Projektu spowodowany był waloryzacją wynagrodzenia za budowę lodołamaczy określoną w umowie.

Na podstawie końcowego wniosku o płatność z 28 lipca 2023 r. ustalono, że osiągnięto docelowe wskaźniki produktu, tj. cztery sztuki lodołamaczy: czołowy Puma i trzy liniowe – Narwał, Nerpa i Manat oraz rezultatu, tj. powierzchnia obszaru zagrożonego powodzią lub urządzenia wodnego, która zostanie objęta ochroną w wyniku realizacji inwestycji (11.532 km²). RZGW przekazał lodołamacze w użytkowanie Zarządowi Zlewni w Tczewie w dniach: 15 grudnia 2020 r. (Puma i Narwał), 19 lipca 2021 r. (Nerpa) i 4 października 2021 r. (Manat).
(akta kontroli tom 1 str. 91-206; tom 2 str. 299-312, 320-412)

RZGW realizował wszystkie pięć zadań przewidzianych dla niego w II etapie Programu Żuławskiego⁴⁰. Łączne koszty poniesione na zadania rekomendowane do wykonania przez RZGW w ramach II etapu Programu Żuławskiego wyniosły 170 886 tys. zł.

(akta kontroli tom 1 str. 9-90)

Spośród 39 zadań II etapu Programu Żuławskiego, które miały początkowo realizować Zarządy Melioracji w Gdańsku i Elblągu, zrealizowano w okresie objętym kontrolą jedynie cztery zadania, z których trzy (posiadające dokumentację projektową przygotowaną przez Zarząd Melioracji w Gdańsku) zostały wykonane, tj.:

- budowa budowli odcinającej na Kanale Wysokim (wydatki wyniosły 921 tys. zł⁴¹),
  - przebudowa stacji pomp nr 7 Koszwały (wydatki wyniosły 4734 tys. zł),
  - przebudowa stacji pomp nr 13 Koszwały (wydatki wyniosły 2827 tys. zł),
- a jedno zadanie pn. „Odbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Motławy na terenie miasta Gdańska od km 4+850 do 7+7+510; miasto Gdańsk, woj. pomorskie w 2021 r.” było w trakcie realizacji – opracowano dokumentację geodezyjno-kartograficzną i operaty szacunkowe ze środków własnych (55 tys. zł).

(akta kontroli tom 1 str. 207-220)

Zastępca Dyrektora RZGW ds. Ochrony przed Powodzią i Suszą wyjaśnił, że głównym problemem uniemożliwiającym realizację zadań ujętych w II etapie Programu Żuławskiego był brak środków finansowych. Dofinansowanie w ramach POiŚ 2014-2020 działania 2.1, dedykowanego inwestycjom przeciwpowodziowym, otrzymały w 2017 r. jedynie dwa projekty złożone przez RZGW, tj. „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław-etap II-Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku” oraz „Budowa lodołamaczy dla RZGW Gdańsk”.

(akta kontroli tom 1 str. 221-238)

Powołany przez NIK biegły ocenił, że prowadzone w latach 2016-2023 przez RZGW, a następnie przez Wody Polskie – RZGW, prace zostały przeprowadzone z dbałością o zabezpieczanie przed powodzią o skali katastrofy. Biegły uznał, że szczególnie wysoko należy ocenić wykonane zadania inwestycyjne przeprowadzone w ramach II etapu Programu Żuławskiego. Potwierdził również zasadność wyboru do realizacji poszczególnych ww. inwestycji, wskazując jednocześnie na potencjalne problemy mogące wpływać na ochronę przeciwpowodziową Żuław, związane z tymi inwestycjami i ich funkcjonowaniem:

1. Budowa nowych wrót przeciwsztormowych na rzece Tudze:

Inwestycja miała za zadanie nie dopuścić do wlewu wód z Zalewu Wiślnego do rzeki Tugi, co w konsekwencji mogłoby doprowadzić do powodzi na terenach przyległych, w szczególności w mieście Nowy Dwór Gdański. Inwestycja miała

⁴⁰ Nie realizowano jedynie zadania z listy rezerwowej.

⁴¹ W tym 70,0 tys. zł poniesione przez Zarząd Melioracji w Gdańsku.

duże znacznie dla obszaru Żuław poprawiając zabezpieczenie przed zagrożeniem pochodzącym od wezbrań sztormowych z Zalewu Wiślanego.

W opinii biegłego inwestycja, realizowana zgodnie z projektem, była optymalnym rozwiązaniem dla zabezpieczenia Nowego Dworu Gdańskiego od wód powodziowych z Zalewu Wiślanego i stanowiła ważny element ochrony Żuław przed powodzią. Uwagi biegłego dotyczące braku osoby obsługującej na stałe wrota przeciwsztormowe i możliwości ich zdalnej obsługi oraz „przypisanie” wrót do Nadzoru Wodnego w Nowym Dworze Gdańskim, którego pracownicy – w opinii biegłego – nie mieli odpowiednich kwalifikacji do prowadzenia napraw czy konserwacji elementów mechanicznych, elektrycznych lub elektronicznych, nie wpływały na ogólną pozytywną ocenę zasadności tej inwestycji.

(akta kontroli tom 1 str.249-471)

Odnosząc się do ww. uwag biegłego Dyrektor RZGW wskazał, że planowane jest zatrudnienie pracownika do obsługi obiektu. Dodał, że wrota pracują w systemie automatycznym, natomiast komunikaty dotyczące zdarzeń na obiekcie np. zamknięcie wrót, brak zasilania prądem sieciowym/powrót zasilania, włamanie, pożar, przekazywane były wiadomościami SMS na telefony wybranych pracowników Zarządu Zlewni w Elblągu, m.in. do kierownika Zespołu Wsparcia Technicznego w Elblągu, który nadzorował pracowników ww. nadzoru wodnego i był właściwy do podjęcia działań.

Ponadto dokonany przez biegłego przegląd dokumentacji technicznej tego obiektu wykazał m.in., że:

- 1) komory wrót posadowione były na stosunkowo rzędnej niższej od dna rzeki Tugi, co w ocenie biegłego może prowadzić do zamulania komory, a w konsekwencji do nieprawidłowości w pracy wrót lub do całkowitego ich zablokowania;
- 2) w projekcie wykonania wrót nie zawarto obliczeń dla kanału Pryżnik (kanał ulgi dla nadmiarowych wód rzeki Tugi przy zamkniętych wrotach) i w sytuacji zrzutu wód do kanału, przy braku jego przepustowości, może dochodzić do zalewnia okolicznych pól;
- 3) pompownia Chłodniewo będzie dodatkowo zasilana wodami nadmiarowymi z Tugi przez kanał Pryżnik, stąd istnieje ryzyko, że każde dodatkowe obciążenie spowoduje zmniejszenie możliwości obniżania poziomu wody na polderze⁴².

Dyrektor RZGW w związku z powyższą opinią wyjaśnił, że przed przystąpieniem do projektowania wrót wykonano przekroje geodezyjne rzeki, by prawidłowo posadowić komory wrót. Ponadto badanie zamulenia dna rzeki przed i za wrotami monitorowane było w ramach obowiązków służb utrzymaniowych jednostek terenowych Wód Polskich, a wrota podlegały rocznej ocenie stanu technicznego. Dodał, że dotychczas nie wystąpiły przypadki zamulenia wrót. Odnosząc się do braku obliczeń dla kanału Pryżnik w projekcie wskazał, że były one wykonane (poprzez modelowanie przestrzenne jego koryta i terenów przyległych w systemie HEC-RAS), jednakże nie stanowiły załącznika. Natomiast mając na uwadze odciążenie pompowni Chłodniewo, Dyrektor RZGW wyjaśnił, iż planowana jest realizacja zadania, ujętego w PPI, pn.: Budowa stacji pomp Komarówka, gm. Ostaszewo, pow. nowodworski, woj. pomorskie.

2. Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 933-847:

⁴² Polder to obszar łądu położony poniżej poziomu morza (depresyjny) lub bliski poziomowi morza (przydepresyjny), chroniony przed zalaniem i podtapianiem przez zewnętrzne obwałowanie i wewnętrzną sieć odwadniającą, z którego nadmiar wody odprowadza się za pomocą urządzeń i budowli wodnych (np. przepompowni).

Celem realizacji tego zadania było zapobieganie powstawaniu powodzi zatorowych o zasięgu regionalnym, co będzie możliwe poprzez zapewnienie swobodnego i kontrolowanego odpływu wód, spływu lodu oraz zapewnienie odpowiednich głębokości dla pracy lodołamaczy w korycie Wisły. Konstrukcje ostróg dodatkowo zabezpieczają wały przeciwpowodziowe przed podmyciami w miejscach, w których stopa wału znajduje się blisko brzegu rzeki.

Biegły wysoko ocenił odbudowę ostróg i wskazał, że zadanie to nie ma alternatywy i należy podjąć wszelkie wysiłki, aby zabudowa regulacyjna żuławskiego odcinka Wisły została jak najszybciej przywrócona w całości do stanu dobrego, niemniej ze względu na fakt realizacji odbudowy zaledwie 19 ostróg spośród przeszło 100 wymagających remontu zwrócił uwagę na wybór tych, które zostały zakwalifikowane do wykonania w ramach etapu II Programu Żuławskiego (jako przykład budzący wątpliwości wskazał wybór dwóch obiektów, tj.: ostrogi nr 12/915 gmina Lichnowy oraz ostrogi nr 11/916 gmina Suchy Dąb).

Dyrektor RZGW wyjaśnił, że zadanie związane z odbudową ostróg było planowane w okresie przed powstaniem Wód Polskich. Według wykonanych wówczas analiz przedmiotowe ostrogi wymagały odbudowy z uwagi na zniszczone ich głowice i korpusy. Przestankami zakwalifikowania ich do odbudowy były analizy istniejących wówczas głębokości tranzytowych i przebieg szlaku żeglugowego w korycie rzeki Wisły oraz istniejąca erozja brzegów Wisły. Przedmiotem analiz nie były pojedyncze ostrogi, lecz odcinki szlaku żeglugowego (w tym zmienność głębokości tranzytowych) dla żeglugi towarowej i pracy lodołamaczy w celu poprawy warunków swobodnego spływu kry lodowej oraz ograniczenia powstawania zatorów lodowych w okresie zimowym. Wskazał, że w przypadku prawego brzegu na odcinku ostrogi nr 12/915 z przeprowadzonych analiz wyniknęła konieczność jednoczesnego wykonania odbudowy kilku kolejnych ostróg, w celu odsunięcia nurtu od brzegu rzeki, a w przypadku ostrogi nr 11/916 układ istniejącego w tamtym czasie przebiegu nurtu w korycie rzeki wskazywał na potrzebę wykonania pojedynczej ostrogi. Na podstawie wskazanych powyżej analiz wybrano ostrogi do odbudowy na odcinkach wymagających najpilniejszej interwencji. Natomiast z powodu ograniczonych środków finansowych wybrano zadania o wysokim priorytecie. Dodał również, że w zaktualizowanym projekcie PPI przewidziano realizację za kwotę ok. 590,0 tys. zł odbudowy ostróg na całym odcinku Dolnej Wisły poniżej nowoprojektowanego stopnia wodnego Siarzewo.

3. Przebudowa ujścia Wisły – Ocena efektywności inwestycji „Przebudowa ujścia Wisły etap I w celu uwzględnienia wyników oceny w II etapie rozbudowy kierownicy w ujściu Wisły oraz działania przygotowawcze”:

W celu dokonania oceny efektywności przebudowanego ujścia Wisły (w ramach I etapu Programu Żuławskiego), poza wykonaniem batymetrii dna ujścia Wisły, zlecono wykonanie badań modelowych dla ujścia i stożka przy ujściu Wisły, celem w szczególności konieczności zapewnienia w ujściu głębokości niezbędnych dla swobodnego przejścia lodołamaczy podczas akcji lodowej oraz zapewnienia swobodnego odpływu połamanej kry z koryta Wisły do morza.

Praca została zrealizowana, a raport końcowy z badań modelowych datowany jest na maj 2020 r. W ramach ww. badań modelowych, przeprowadzono modelowanie procesów hydro- i morfodynamicznych w ujściu Wisły dla istniejącego i zmodyfikowanego układu falochronów kierujących, z uwzględnieniem możliwości robót czerpalno-refulacyjnych w celu wykonania kinety i usypania sztucznej wyspy. Modelowanie prowadzono dla wariantu stanu istniejącego (pozostawienie kierownic bez dalszej rozbudowy) oraz dla licznych koncepcji, tj. podwyższenie istniejących kierownic, prowadzenie prac bagrowniczych, wydłużenie kierownic

w różnych wariantach. Pozostałe wymienione koncepcje takie jak zmiana szerokości rzeki Wisły między kierownicami oraz wykonanie kinety dla odpływu lodu nie były wykonane w formie prac modelowanych, a jedynie przedyskutowane na poziomie tzw. wiedzy eksperckiej.

W ocenie biegłego, przy tak dużym nakładzie prac z wykorzystaniem skomplikowanych modeli numerycznych nie zrealizowano jednego z podstawowych celów prac modelowych wymienionych w opisie przedmiotu zamówienia jakim było sprawdzenie „możliwości spływu lodu w sposób swobodny i kontrolowany”. Odnoszenie się jedynie do zapewnienia głębokości umożliwiających prace lodołamaczy oraz subiektywnych opinii było, w ocenie biegłego, niewystarczające.

Dyrektor RZGW w odpowiedzi na powyższe uwagi biegłego przedstawił stanowisko wykonawcy tego zadania, z którego wynikało, że praca została wykonana zgodnie z założeniami, a jej zakres został prawidłowo sformułowany przez zamawiającego (RZGW).

(akta kontroli tom 1 str. 249-482)

Zastępca Dyrektora ds. Ochrony przed Powodzią i Suszą wyjaśnił, że pozostałych zadań, które początkowo były rekomendowane Zarządom Melioracji w Gdańsku i Elblągu, nie realizowano z uwagi na brak środków finansowych. Przejęcie dokumentacji projektowej czterech ww. zadań do realizacji w ramach II etapu Programu Żuławskiego nastąpiło w formie fizycznego przekazania z Zarządu Melioracji w Gdańsku do Zarządu Zlewni w Gdańsku, bez zmiany miejsca przechowywania dokumentacji (w siedzibie tego zarządu melioracji utworzono Zarząd Zlewni w Gdańsku).

(akta kontroli tom 1 str. 221-226)

Według informacji uzyskanych od Prezydenta Miasta Elbląga zadania rekomendowane miastu „nie były możliwe do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020 ze względu na fakt, że nie zostały one ujęte w Masterplanie dla dorzecza Wisły, co wykluczyło miasto z katalogu beneficjentów i uniemożliwiło wnioskowanie o pozyskanie środków unijnych. Miasto Elbląg nie realizowało ww. zadań we własnym zakresie ani też nie dokonywało aktualizacji dokumentacji technicznej dla ww. przedsięwzięć, z powodu braku środków finansowych i możliwości sfinansowania tych zadań w ramach funduszy unijnych, zwłaszcza w ramach POiŚ 2014-2020. Prezydent Miasta Elbląga planuje realizację tych zadań w sytuacji dostępności dofinansowania zewnętrznego w perspektywie finansowej 2021-2027”.

(akta kontroli tom 1 str. 243-244)

Z informacji uzyskanych przez NIK od Prezydenta Miasta Gdańska wynika, że:

- 5 marca 2021 r. została podpisana umowa z wykonawcą robót budowlanych dla zadania inwestycyjnego pn. „Budowa prawego wału przeciwpowodziowego Optywu Motławy na odcinku od ul. Elbląskiej do ul. Zawodników w Gdańsku”. Koszt wykonania robót zgodnie z umową wynosi 10 946,1 tys. zł, zaś termin zakończenia robót został określony na 18 miesięcy od podpisania umowy. Po zawarciu umowy Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku (dalej: „PWKZ”) postanowieniem z 12 sierpnia 2021 r. wszczął postępowanie administracyjne dotyczące wpisania do rejestru zabytków nieruchomości województwa pomorskiego śluzy Schewen, co zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wiązało się koniecznością wstrzymania m.in. robót budowlanych do czasu wydania decyzji PWKZ. Postępowanie zakończyło się wydaniem 1 czerwca 2022 r. decyzji, w której PWKZ orzekł o niewpisaniu zabytku do rejestru zabytków. W związku z tym został podpisany aneks nr 1 do umowy z wykonawcą, w którym termin zakończenia robót został wyznaczony na

dzień 31 października 2023 r. W roku 2021 wydatkowano na prace budowlane 4 302,7 tys. zł, w 2022 r. 3 445,5 tys. zł, zaś pozostałe środki w wysokości 3 197,9 tys. zł zabezpieczono w budżecie miasta Gdańska na rok 2023 i wydatkowane zostaną do końca tego roku. Całość wydatków na budowę wału przeciwpowodziowego pochodzi ze środków własnych miasta;

- w 2010 r. została opracowana Koncepcja Programowo Przestrzenna „Budowy zrzutów z Kanału Raduni na terenie Miasta Gdańska do rzeki Motławy przez Polder Orunia oraz do zbiornika przypolderowego przy ul. Mysiej”. Koszt budowy zrzutu na poziomie cen 2010 r. został określony na kwotę około 54 mln zł. Na poziomie cen roku 2023 będzie to kwota około 90 mln zł. Miasto Gdańsk zgłosiło to zadanie do realizacji w II etapie Programu Żuławskiego. Nie było jednak możliwości uzyskania na to zadanie dofinansowania ze środków unijnych z POIS 2014-2020, w związku z czym odstąpiło od realizacji zrzutu, ze względu na brak odpowiednich środków w budżecie miasta.

W latach 2011-2014 miasto Gdańsk z dofinansowaniem unijnym w wysokości 85% kosztów z POIS na lata 2007-2013, w ramach projektu pn. „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław - Etap I - Miasto Gdańsk”, przebudowało kosztem 134 mln zł Kanał Raduni na długości 7,1 km. W chwili obecnej nie jest planowana budowa zrzutu z Kanału Raduni do rzeki Motławy. Jednak mając na uwadze zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenów położonych poniżej Kanału Raduni miasto Gdańsk przygotowuje się do budowy czterech zbiorników retencyjnych w zlewni kanału (zadania są na etapie opracowywania dokumentacji projektowej). Budowa wspomnianych zbiorników w znaczny sposób poprawi stan zabezpieczenia przeciwpowodziowego w tej części miasta.

(akta kontroli tom 1 str. 239-242)

Z informacji uzyskanej przez NIK od Starosty Gdańskiego wynika, że powiat gdański nie realizował rekomendowanych zadań wynikających z II etapu Programu Żuławskiego, ponieważ nie pozyskał środków finansowych na ich realizację (zostały one przyznane tylko Wodom Polskim – dawnemu RZGW).

(akta kontroli tom 1 str. 245-246)

W ocenie biegłego, pozostałe niezrealizowane w ramach II etapu Programu Żuławskiego zadania były również istotne dla poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego Żuław, a szczególnie istotne (z wysokim priorytetem) są zadania:

- przebudowa wałów przeciwpowodziowych dla kanałów Śledziowego, Piaskowego i Wysokiego Głębokiego, jednak ze względu na znajdujące się na nich wrota przeciwsztormowe stanowiły one jedynie zagrożenie ze strony powodzi wewnątrz-polderowych;
- przebudowa wałów na rzekach Motława i Czarna Łacha. Zadanie było istotne szczególnie w odniesieniu do rzeki Motławy. Motława to rzeka prowadząca wodę ze stosunkowo dużej zlewni (źródła w okolicach miasta Tczew). W środkowym i dolnym biegu Motława była obustronnie obwałowana, a rzędna wody niejednokrotnie była wyżej niż rzędna przyległych terenów polderów. Wobec tego przy wystąpieniu silnych opadów rozlewnych (opad długotrwały) może dochodzić do znaczącego zwiększenia poziomów wody. Przy utrzymującym się wysokim poziomie wody i w przypadku wałów o nieprawidłowych parametrach będzie dochodziło do przesiąków, a w przypadku wystąpienia zjawiska sufozji może to prowadzić do przebicia hydraulicznego i powodzi. Co istotne, zlewnia Motławy, którą również zasila Czarna Łacha, była możliwa do odcięcia przez system dwóch wrót przeciwsztormowych (Kamienna Grodza i Brama Żuławska). W przypadku nałożenia się zwiększonego natężenia przepływu, zrzutu wody do Motławy z polderów oraz wysokiego stanu morza od strony Zatoki Gdańskiej, wysokie stany

wody w Motławie mogą utrzymywać się przez stosunkowo długi czas. Przerwanie wałów może zagrażać urbanizującym się obszarom polderów Olszynka, Orunia czy Rudniki, co będzie się przekładało na większe straty powodziowe;

- odbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Motławy na terenie miasta Gdańska, ze względu na powtarzające się epizody opadowe w postaci intensywnych, ale krótkotrwałych deszczy nawalnych formujących się nad tzw. wysoczyzną gdańską. Strategia ochrony przeciwpowodziowej Gdańska przewiduje przerzut części wód z Kanału Raduni do Motławy (przez Optyw Motławy lub rzekę Radunię) oraz zwiększenie dopływu z kanału Raduni (zwiększono możliwości syfonu pod torami kolejowymi na potoku Siedlickim). Powoduje to zwiększenie przepływu w Motławie, która staje się po części odbiornikiem wód z obszaru Gdańskiego Węzła Wodnego. Sam w sobie ten zwiększony przepływ nie stanowi zagrożenia powodziowego od strony Motławy, ale podniesiony poziom wody może oddziaływać na wały, które będąc w niedostatecznym stanie technicznym mogą ulegać awariom. Sytuacja może się potęgować w przypadku nałożenia się niekorzystnych zjawisk pogodowych, tj. opadu deszczu i silnego wiatru napychającego wodę z Zatoki Gdańskiej w ujściowy odcinek Motławy. Wrota przeciwsztormowe są zainstalowane w Kamiennej Grodzy, czyli na połączeniu Motławy z Optywem Motławy;
- zadanie związane z budową prawego wału Optywu Motławy, które zostało zrealizowane przez inny podmiot⁴³;
- przebudowa wału rzeki Wisły w gminie Miłoradz – wały są bardzo ważnymi budowlami hydrotechnicznymi ze względu na fakt, że przerwanie ich może powodować powódź o charakterze katastrofy i przyczyniać się do zagrożenia życia i zdrowia dużej liczby ludności. Z tego względu jest to zadanie, które musi być zrealizowane;
- przebudowa lub budowa wałów rzeki Wisły Królewieckiej oraz wału rzeki Szkarpany. W ocenie biegłego zadanie to było istotne z uwagi na występującą cofkę od strony Zalewu Wiślanego oraz niszczące działanie bobrów, które powodowało, że wały musiały być poddawane stałym przeglądom.

W ocenie biegłego⁴⁴ zrealizowane w ramach II etapu Programu Żuławskiego zadania były dobrze wytypowane i co najważniejsze zrealizowane w terminie, zwiększając tym samym bezpieczeństwo przeciwpowodziowe Żuław.

(akta kontroli tom 1 str. 249-471)

1.4. Szczegółowym badaniem objęto 40 wybranych w sposób celowy, poniesionych przez RZGW wydatków związanych z realizacją dwóch ww. umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 39 866,0 tys. zł, z tego 20 wydatków poniesionych w związku z realizacją umowy nr POIS.02.01.00-00-0017/17 z dnia 12 października 2017 r. na kwotę 23 268,6 tys. zł (17,9%) oraz 20 wydatków poniesionych w związku z realizacją umowy nr POIS.02.01.00-00-0018/16 z dnia 14 lutego 2017 r. na kwotę 16 597,4 tys. zł (21%).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki ponoszono zgodnie z planem finansowym, w sposób celowy i oszczędny, w ramach realizacji ww. umów o dofinansowanie i były one prawidłowo klasyfikowane (jako majątkowe lub bieżące). Płatności wynikające z faktur dokumentujących ww. wydatki dokonywano terminowo. Nie stwierdzono wydatków niecelowych i niegospodarnych.

(akta kontroli tom 1 str. 235-238, tom 2 str. 297-310)

⁴³ Zadanie było realizowane przez miasto Gdańsk.

⁴⁴ Poza uwagami wskazanymi w niniejszym wystąpieniu.

1.5. Do realizacji w III etapie Programu Żuławskiego (w ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027) wybrano 12 zadań, których łączny koszt wykonania oszacowano na 281 500,0 tys. zł⁴⁵, z tego:

- 1) Odbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Motławy na terenie miasta Gdańska od km 4+850 do 7+510 (szacowany koszt 16 000,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to zadanie o dużej istotności. Wały zabezpieczają tereny przyległe do Motławy od zagrożenia pochodzącego od strony powodzi opadowych występujących w zlewni Motławy oraz przyległych polderów, jak również od strony Gdańskiego Węzła Wodnego. Dodatkowo, podczas wysokich stanów na Zatoce Gdańskiej i zamkniętych wrót przeciwsztormowych Kamienna Grodza i Brama Żuławska, wały muszą wstrzymywać napływ wody od strony rzeki;
- 2) Budowa stacji pomp Gozdawa, gm. m. Nowy Dwór Gdański (10 000,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to inwestycja o dużej istotności wynikającej z zarządzania ryzykiem powodziowym w obrębie polderu Osłonka. Jest to planowany sub-polder w ramach tego polderu, który ma za zadanie przejąć wodę z oddalonych od pompowni Osłonka obszarów dużego polderu i przekierować wodę przez kanał Panieński do pompowni, która dalej przerzuca wodę do rzeki Szkarpawy. Inwestycja pomaga w lepszym, bardziej dynamicznym sterowaniu zasobami wodnymi w ramach dużego polderu, który obecnie obsługiwany jest przez jedną stację pomp. Wprowadzenie dodatkowego polderu pomaga w sterowaniu układem zwierciadła wody, co może być niezwykle istotne w przypadku występowania zagrożeń lokalnych;
- 3) Przebudowa wału przeciwpowodziowego Zalewu Wiślanego - Przebrno w km 0+000-3+100, gm. m. Krynica Morska (7500,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to inwestycja o dużej istotności. Wał zabezpiecza tereny na Mierzei Wiślanej przed powodzią sztormową od Zalewu Wiślanego. Inwestycja rekomendowana ze względu na pogarszający się stan techniczny obiektu na skutek niszczącej działalności bobrów;
- 4) Budowa stacji pomp Komarówka, gm. Ostaszewo, (5500,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to inwestycja o dużej istotności. Jest to rozwiązanie polegające na wydzieleniu sub-polderu i jego indywidualne odwadnianie w ramach większego polderu Chłodniewo (analogiczne do stacji pomp Gozdawa opisanej wyżej). Sub-polder Komarówka będzie odbierał wody przesiąkowe z wałów Wiślanych w przypadku wysokich stanów na tej rzece. Woda będzie pompowana do kanału Linawa skąd odbierać ją będzie pompownia Chłodniewo i przerzucać do rzeki Szkarpawy;
- 5) Przebudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Szkarpawy, lewego w km 0+000-9+000, gm. Sztutowo i prawego w km 0+000-9+100, gm. Stegna i Nowy Dwór Gdański (22 000,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to inwestycja o dużej istotności. Zabezpiecza tereny przyległe do rzeki w przypadku powodzi sztormowej na Zalewie Wiślanym. Wysokie stany na Zalewie Wiślanym są znacznie częstszym zjawiskiem od powodzi sztormowych na Zatoce Gdańskiej. Dodatkowo zasięg powodzi na Zalewie Wiślanym może być znacznie większy z uwagi na specyfikę tego akwenu, w którym może dochodzić do piętrzenia wody dochodzącego do 1,5 m ponad stan wyjściowy;
- 6) Przebudowa wału czołowego Zalewu Wiślanego Batorowo km 0+000-5+050 oraz wału czołowego Zalewu Wiślanego Nowotki km 0+000-3+000 (wraz z wałem wstecznym rzece Nogat km 0+000-2+137), gm. Elbląg (25 000,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to inwestycja o dużej istotności wytypowana do realizacji ze względu na pogarszający się stan techniczny obiektów na skutek niszczącej działalności bobrów. Jest to bardzo ważne zadanie, które musi być traktowane jako

---

⁴⁵ Według danych z 25 lutego 2023 r.

priorytetowe. Zabezpiecza duży teren depresyjny, którego zalanie wyłączy go z użytkowania na okres tygodni, a nawet miesięcy;

- 7) Przebudowa wałów przeciwpowodziowych rzek Raduni, Kłodawy, Bielawy, m. Gdańsk, m. Pruszcz Gdański, gm. Pruszcz Gdański, Suchy Dąb, Pszczółki (szacowany koszt 30 000,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to zadanie o dużej istotności. Zabezpiecza przed powodzią opadowymi tereny depresyjne położone w bezpośrednim sąsiedztwie ww. rzek. Jest to obszar, który ulega urbanizacji (szczególnie polder Orunia), a w kolejnych latach proces ten może przyspieszyć. Ze względu na rosnącą wartość terenu chronionego wałami inwestycja poprawia zarządzanie ryzykiem powodziowym;
- 8) Rzeka Kłodawa – umocnienie skarp na dł. 4,9 km, gm. Pruszcz Gdański (12 000,0 tys. zł). W opinii biegłego zadanie o dużej istotności;
- 9) Przebudowa stacji pomp nr 10 Balewo, gm. Markusy, (7500,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to zadanie o średniej istotności rekomendowane ze względu na pogarszający się stan techniczny obiektu. Zabezpieczenie lokalne od powodzi wewnątrz-polderowych;
- 10) Rzeka Bielawa – odbudowa koryta rzeki w km 10+334-21+408, rzeka Bielawa Południowa – odbudowa koryta rzeki w km 0+000-3+275, gm. Pszczółki (20 000,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to zadanie o średniej istotności, rekomendowane ze względu na posiadaną dokumentację techniczną przekazaną przez Zarząd Melioracji w Gdańsku;
- 11) Kanał pompowy (A) do stacji pomp nr 25 Lędowo - umocnienie skarp, gm. Pruszcz Gdański (6000,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to zadanie o średniej istotności. Zabezpieczenie lokalne od powodzi wewnątrz-polderowych;
- 12) Przebudowa ujścia Wisły (szacowany koszt 120 000,0 tys. zł). W opinii biegłego jest to zadanie o wysokiej istotności. Jest wynikiem rekomendacji z ekspertyzy wykonanej w ramach II etapu Programu Żuławskiego. Wydłużenie kierownicy wydaje się prawidłowym rozwiązaniem dla sprawnego odprowadzania wód i lodu z Wisły do Zatoki Gdańskiej. Jednak, aby pominąć tzw. opinie ekspercką dla tak kosztownego przedsięwzięcia, przeprowadzona w etapie II ekspertyza powinna być uzupełniona o modelowanie numeryczne transportu lodu dla rekomendowanego rozwiązania.

(akta kontroli tom 1 str. 247)

Zastępca Dyrektora RZGW ds. Ochrony przed Powodzią i Suszą wyjaśnił, że do III etapu Programu Żuławskiego wybrano zadania spośród zadań umieszczonych w PZRP z 2022 r., w PPI oraz spośród zadań niezrealizowanych w II etapie Programu Żuławskiego. Zadania nr 1, 2, 4, 5, 7, 8, 11, 12 to zadania niezrealizowane w II etapie Programu, które przyjęto do realizacji w ramach III etapu, mając na uwadze rekomendację z II etapu, aktualny stan techniczny, a także możliwość sfinansowania zadań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, z uwagi na znaczenie nie tylko przeciwpowodziowe, lecz także rolnicze. Natomiast zadania nr 3, 6, 9 przyjęto do realizacji w ramach III etapu z uwagi na pogarszający się stan techniczny obiektów spowodowany przede wszystkim przez niszczącą działalność bobrów, a także występujące zagrożenie powodziowe od strony Zalewu Wiślanego. Zadanie 10 przyjęto do realizacji ze względu na posiadaną dokumentację techniczną, przekazaną przez Zarząd Melioracji w Gdańsku.

(akta kontroli tom 1 str. 221-226)

1.6. W okresie objętym kontrolą RZGW zaplanowało i przyjęło do realizacji 10 nowych zadań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej Żuław⁴⁶ (poza Programem

⁴⁶ Tj.: 1) Regulacja Srebrnego Potoku km 0+000 -12+167 miasto Elbląg, gmina Milejewo, woj. warmińsko-mazurskie, 2) Remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000+4+800, km 4+800+13+900 i wał prawy km 0+000+0+250, km 4+800+12+195, gm. Elbląg i Gronowo Elbląskie, 3) Przebudowa wału czołowego Zalewu

Żuławskim), z czego dziewięć stanowiły inwestycje przejęte od zlikwidowanych Zarządów Melioracji w Gdańsku i Elblągu. Spośród przyjętych do realizacji zadań dziewięć stanowiło modernizację istniejących urządzeń wodnych, a jedno (regulacja Srebrnego Potoku) było nowym urządzeniem wodnym. Na ww. zadania modernizacyjne wydatkowano ze środków własnych łącznie 5.159,0 tys. zł, zaś na nową inwestycję 2.450,0 tys. zł.

(akta kontroli tom 2 str. 85-95)

W odniesieniu do każdej z powyższych inwestycji określone były cele, którymi były w szczególności: ochrona przeciwpowodziowa mieszkańców, firm czy infrastruktury, a także ograniczenie degradacji stanu technicznego kanałów polderowych, opracowano harmonogramy realizacji, prowadzono we właściwych przypadkach analizy wariantowe oraz sporządzano analizę kosztów i korzyści.

(akta kontroli tom 2 str. 50-84, tom 3 str. 226)

Do zakresu działania RZGW zgodnie z Regulaminem organizacyjnym należała między innymi: koordynacja inwestycji realizowanych przez zarządy zlewni oraz jednostki realizujące projekty, występowanie do jednostki nadrzędnej o zatwierdzenie i finansowanie ze środków budżetowych oraz przy udziale przyznanych funduszy zewnętrznych, weryfikacja planowanych zadań inwestycyjnych pod kątem zgodności z dokumentami planistycznymi w gospodarowaniu wodami, w szczególności PGW i PZRP, opracowywanie rocznych i wieloletnich programów planowania inwestycji w gospodarce wodnej – realizowane poprzez PPI dla regionu wodnego, koordynacja sprawozdawczości związanej z realizacją inwestycji w regionie wodnym na potrzeby ministerstwa i KZGW.

Natomiast zarządy zlewni, na podstawie Regulaminu organizacyjnego, w szczególności programowały i planowały w układzie rocznym i wieloletnim, prowadziły inwestycje z zakresu gospodarki wodnej na obszarze swojego działania oraz pełniły funkcję inwestora.

(akta kontroli tom 3 str. 208-209)

Analiza sześciu spośród ww. inwestycji wykazała, że:

- regulację Srebrnego Potoku km 0+000 -12+167 miasto Elbląg, gmina Milejewo wykonano zgodnie z przyjętymi harmonogramami (zadanie podzielone na części i było w trakcie realizacji), a Zarząd Zlewni w Elblągu przed rozpoczęciem prac uzyskał wymagane dokumenty;
- remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000÷4+800, km 4+800÷13+900 i wał prawy km 0+000÷0+250, km 4+800÷12+195, gm. Elbląg i Gronowo Elbląskie został podzielony na odcinki i realizowany zgodnie z przyjętymi harmonogramami za wyjątkiem jednego (wał lewy km 7+710 - 9+120 gm. Gronowo Elbląskie), w związku z koniecznością powierzenia dokończenie robót innemu wykonawcy, wskutek czego rzeczywisty termin zakończenia inwestycji przesunął się o sześć miesięcy;
- przebudowa wału czołowego Zalewu Wiślanego Batorowo km 0+000-5+050 oraz wału czołowego Zalewu Wiślanego Nowotki km 0+000-3+000 (wraz z wałem wstecznym rz. Nogat km 0+000-2+137) gm. Elbląg, Przebudowa wału przeciwpowodziowego Zalewu Wiślanego - Przebrno w km 0+000-3+100;

Wiślanego Batorowo km 0+000-5+050 oraz wału czołowego Zalewu Wiślanego Nowotki km 0+000-3+000 (wraz z wałem wstecznym rz. Nogat km 0+000-2+137) gm. Elbląg, 4) Zbiornik wodny na Potoku Dębica w Elblągu, 5) Przebudowa wału przeciwpowodziowego Zalewu Wiślanego - Przebrno w km 0+000-3+100; gm. m. Krynica Morska, pow. nowodworski, woj. pomorskie, 6) Przebudowa kanału połączeniowego na polderach: Nr 73 Topolno i Nr 75 Stankowo, 7) Przebudowa kanałów podstawowych na polderze nr 60, 8) Przebudowa stacji pomp Nr 47 Wikrowo; gm. Gronowo Elbląskie, pow. elbląski, woj. warmińsko-mazurskie, 9) Przebudowa stacji pomp Nr 60 Gronowo, 10) Rozwiązanie stosunków wodnych na polderze Stegna; gm. Stegna, gm. Sztutowo, pow. nowodworski, woj. pomorskie.

gm. m. Krynica Morska, Przebudowa stacji pomp nr 60 Gronowo, Rozwiązanie stosunków wodnych na polderze Stegna; gm. Stegna, gm. Sztutowo, nie zostały rozpoczęte i nie były realizowane zgodnie z przyjętymi harmonogramami, bowiem odpowiednio: odstępstwa wynikały z konieczności odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, koszt najkorzystniejszej oferty przewyższył koszt, którą zamawiający zamierzał przeznaczyć na inwestycje.

(akta kontroli str. tom 2 str. 50-95)

Ponadto w zatwierdzonym PPI uwzględniono 33 zadania o łącznej szacunkowej wartości 298.850,0 tys. zł, służące ochronie przeciwpowodziowej Żuław (nie ujęte w Programie Żuławskim), których realizacji nie rozpoczęto z uwagi na brak zapewnionego finansowania.

(akta kontroli tom 2 str. 87-95)

1.7. Badaniem objęto 20 wydatków wybranych w sposób celowy, poniesionych przez RZGW w związku z realizacją trzech wymienionych w punkcie 1.6 wystąpienia inwestycji w zakresie ochrony przeciwpowodziowej Żuław⁴⁷ na łączną kwotę 4 989,2 tys. zł⁴⁸. W wyniku badań stwierdzono, że RZGW terminowo i zgodnie z planem finansowym dokonywał płatności wynikających z przedłożonej przez zarządy zlewni dokumentacji, tj. m.in. faktur wraz z ich opisem dokonanej kontroli merytorycznej, formalno-rachunkowej i księgowej⁴⁹, protokołów odbiorów robót/protokołów zaawansowania robót, harmonogramów rzeczowo-finansowych.

(akta kontroli tom 2 str. 96-289)

Natomiast w zakresie prawidłowości stosowania zasad określonych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych⁵⁰ (dalej: „ustawa Prawo zamówień publicznych”) zbadano trzy postępowania (przeprowadzone w trybie podstawowym⁵¹) oraz jedno⁵² udzielone z wyłączeniem stosowania ww. przepisów – o wartości poniżej 130 tys. zł, w oparciu o Regulamin udzielania zamówień publicznych w PGW WP⁵³, w wyniku których udzielono zamówień na kwotę 3 328,9 tys. zł. Ustalono m.in., że zostały one przeprowadzone zgodnie z zasadami określonymi w ww. w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, a także zgodnie z ww. Regulaminem.

(akta kontroli tom 2 str. 487, tom 5 str. 246-261)

1.8. W związku z wejściem w życie ustawy Prawo wodne i przejęciem przez Wody Polskie m.in. zadań, które były realizowane przed 2018 r. przez Zarządy Melioracji w Gdańsku i Elblągu, Wody Polskie przejęły łącznie

⁴⁷ Pn.: „Remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000-4+800, km 4+800-13+900 i wał prawy km 0+000-0+250, km 4+800-12+195, gmina Elbląg i Gronowo Elbląskie” (4 657,1 tys. zł), „Regulacja Srebrnego Potoku km 0+000 -12+167 miasto Elbląg, gmina Milejewo, woj. warmińsko-mazurskie” (2 566,8 tys. zł), „Rozwiązanie stosunków wodnych na polderze Stegna; gm. Stegna, gm. Sztutowo, pow. nowodworski, woj. pomorskie (opracowanie dokumentacji technicznej)” (332,1 tys. zł).

⁴⁸ Tj. 65,6% wydatków poniesionych przez RZGW na zadania inwestycyjne (z wyłączeniem zadań II etapu Programu Żuławskiego) służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław w latach 2018-2023 (do 30 czerwca).

⁴⁹ Sporządzanej na podstawie załącznika nr 5 do zarządzenia Prezesa Wód Polskich nr 51/2020 w sprawie zmian Instrukcji obiegu dokumentów księgowych w PGW WP.

⁵⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.

⁵¹ Pn.: „Remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000-4+800, km 4+800-13+900 i wał prawy km 0+000-0+250, km 4+800-12+195, gmina Elbląg i Gronowo Elbląskie” na kwotę 2 908 907,13 zł, „Remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000-4+800, km 4+800-13+900 i wał prawy km 0+000-0+250, km 4+800-12+195, gmina Elbląg i Gronowo Elbląskie – dokończenie robót na lewym wale w km 7+710-9+120” na kwotę 386 879,14 zł oraz „Opracowanie dokumentacji technicznej dla zadania pn.: „Przebudowa wału przeciwpowodziowego Zalewu Wiślanego – Przebrno w km 0+000-3+100; gm. m. Krynica Morska. pow. nowodworski woj. pomorskie” – postępowanie unieważnione z powodu braku ofert.

⁵² Na wykonanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych do wykonania opinii, uzgodnień i decyzji administracyjnych na usunięcie kolizji linii napowietrznej SN-15kV z projektowanym zbiornikiem retencyjnym poprzez wybudowanie linii kablowych SN-15kV (dotyczącym zadania pn.: „Regulacja Srebrnego Potoku km 0+000 -12+167 miasto Elbląg gmina Milejewo, woj. warmińsko-mazurskie”).

⁵³ Załącznik do zarządzenia nr 91 Prezesa Wód Polskich z 29 grudnia 2020 r.

54 zadania służące ochronie przeciwpowodziowej Żuław, z tego 32 należały do Zarządu Melioracji w Gdańsku, a 22 do Zarządu Melioracji w Elblągu. Spośród tych zadań:

- cztery zakończono, osiągając zaplanowane efekty rzeczowe, z tego trzy spośród zadań II etapu Programu Żuławskiego (Przebudowa stacji pomp nr 13 Koszwały, gm. Cedry Wielkie, Przebudowa stacji pomp nr 7 Koszwały, gm. Cedry Wielkie⁵⁴ oraz Budowa budowli odcinającej na Kanale Wysokim, gm. Cedry Wielkie, Pruszcz Gdański) oraz jedno spoza Programu, tj.: Remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000÷4+800, km 4+800÷13+900 i wał prawy km 0+000÷0+250, km 4+800÷12+195, gm. Elbląg i Gronowo Elbląskie;
- dziewięć kontynuowano, z tego: na realizację trzech wydatkowano w badanych latach łącznie 2 565 tys. zł, jednakże dalsze działania wstrzymano z uwagi na brak pozyskania źródła finansowania⁵⁵, pięciu zadań⁵⁶ nie rozpoczęto z powodu nieskutecznie zakończonych postępowań przetargowych, w jednym zadaniu⁵⁷ zawarto umowę na opracowanie dokumentacji projektowej z terminem realizacji w roku 2024;
- 41 zadań ujęto w PPI, jednakże nie posiadały one zapewnienia finansowania.
(akta kontroli tom 2 str. 49-95)

1.9. W okresie objętym kontrolą do RZGW wpłynęły cztery wnioski o wykonanie inwestycji, tj. o wykonanie inwestycji na polderze Stegna (dwa wnioski) i Grochowo (jeden wniosek) oraz dotyczący uporządkowania koryta rzeki Kumieli (jeden wniosek). W wyniku terminowego rozpatrzenia wniosków: inwestycje dotyczące polderu Stegna i Grochowo wprowadzono do planowanych inwestycji RZGW, natomiast w odniesieniu do uporządkowania koryta rzeki Kumieli poinformowano wnioskodawcę, iż w tym miejscu były w przeszłości prowadzone inwestycje, w wyniku których ukształtowano przekrój poprzeczny i podłużny koryta oraz wykonano umocnienie brzegów rzeki, a także że bezpośrednio odpowiedzialny za utrzymanie rzeki Zarząd Zlewni w Elblągu własnymi siłami podejmuje działania polegające na bieżącym oczyszczaniu koryta rzeki z zatorów, śmieci i odpadów komunalnych oraz dokonuje okoszeń traw w miejscach newralgicznych.

(akta kontroli tom 3 str. 272-310)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ramach posiadanych środków własnych, pozyskanych z budżetu państwa i Unii Europejskiej, RZGW prawidłowo realizował zadania inwestycyjne służące ochronie przeciwpowodziowej Żuław, które w istotny sposób przyczyniły się do poprawy zabezpieczenia Żuław przed powodzią. Zrealizowano wszystkie zadania rekomendowane dla RZGW w ramach II etapu Programu Żuławskiego, a także część zadań przejętych po zlikwidowanych Zarządach Melioracji w Gdańsku i Elblągu. RZGW zgłaszał do KZGW, w ramach PPI, potrzebę realizacji kolejnych (ujętych w układzie wieloletnim) 89 zadań oszacowanych na ponad 1 mld zł, na które nie

⁵⁴ Ustalenia w tym zakresie opisano w punkcie 1.3 wystąpienia pokontrolnego.

⁵⁵ Tj.: „Regulacja Srebrnego Potoku km 0+000 -12+167 miasto Elbląg gmina Milejewo, woj. warmińsko-mazurskie”, „Przebudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Szkarpawy”, „Odbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Motławy na terenie miasta Gdańska od km 4+850 do 7+510; miasto Gdańsk, woj. pomorskie”.

⁵⁶ Tj.: „Przebudowa wału przeciwpowodziowego Zalewu Wiślanego - Przebrno w km 0+000-3+100; gm. m. Krynica Morska, pow. nowodworski, woj. Pomorskie”, „Przebudowa kanału połączeniowego na polderach: Nr 73 Topolno i Nr 75 Stankowo”, „Przebudowa kanałów podstawowych na polderze nr 60”, „Przebudowa stacji pomp Nr 47 Wikrowo; gm. Gronowo Elbląskie, pow. elbląski, woj. warmińsko-mazurskie”, „Przebudowa stacji pomp Nr 60 Gronowo”.

⁵⁷ Tj.: „Odbudowa prawego (km 3+200-10+200, 17+740-19+530, 20+500-39+000, 43+900-46+400, 52+300-54+800, 57+300-59+000; gm. Sadlinki, Kwidzyn, Ryjewo, Sztum, Miłoradz) i lewego (km 0+000-6+400; gm. Gniew) wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły”.

uzyskano finansowania (zadania zrealizowane przez RZGW stanowiły 21,8% zadań koniecznych do wykonania w kolejnych latach celu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Żuław). Zadania rekomendowane RZGW, na które pozyskano finansowanie z UE w ramach POiŚ 2014-2020, były realizowane zgodnie z aktualizowanymi harmonogramami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu i rezultatu. Ponadto zrealizowano jedno zadanie nie wynikające z II etapu Programu Żuławskiego. Część zadań, których nie zrealizowano z powodu braku środków finansowych, zgłoszono do realizacji w ramach III etapu Programu Żuławskiego. Objęte badaniem wydatki ponoszono zgodnie z planem finansowym, w sposób celowy i oszczędny i zgodnie z zawartymi umowami. Wybór zadań do II i III etapu Programu Żuławskiego, a także ich realizacja, pomimo kilku uwag, zostały pozytywnie ocenione przez biegłego, potwierdził on również zasadność wyboru i sposób realizacji prowadzonych inwestycji. Biegły wskazał jednak na ryzyko zaniechania odbudowy ostróg na Wiśle, co może przyczynić się do wzrostu zagrożenia powodziowego poprzez zwiększenie ryzyka erozji wałów przeciwpowodziowych Wisły oraz utrudnienie lub uniemożliwienie pracy lodołamaczy, ze względu na brak odpowiednich głębokości tranzytowych.

OBSZAR

2. Planowanie i nadzór nad utrzymaniem urządzeń wodnych służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław

Opis stanu faktycznego

2.1. W badanym okresie na obszarze działania RZGW znajdowały się m.in. następujące urządzenia wodne i budowle służące ochronie przeciwpowodziowej Żuław⁵⁸:

- 168 wałów przeciwpowodziowych rzek położonych na Żuławach⁵⁹;
- 429 kanałów⁶⁰;
- stopnie wodne wyposażone we wrota przeciwpowodziowe: Gdańska Głowa⁶¹, Kamienna Grodza⁶², Biała Góra⁶³ oraz Przegalina⁶⁴;
- pięć wrót przeciwsztormowych – na rzece Tudze⁶⁵ oraz kanałach: Piaskowym, Śledziowym, Pleniewskim i Wrota Żuławskie na Optywie Motławy⁶⁶;
- dwie kierownice ujścia Wisły do Zatoki Gdańskiej⁶⁷;
- 545 ostróg (w tym 176 na lewym brzegu rzeki Wisły oraz 369 na prawym brzegu);
- 98 stacji pomp⁶⁸;
- pięć zapór – przeciwrumowiskowa na rzece Bierutówce oraz czołowe na potokach: Jagódka, Dąbrówka oraz dwa na Rubiance⁶⁹;
- budowla odcinająca na Kanale Wysokim⁷⁰;

⁵⁸ Wskazane obiekty zarządzane były przez koordynowane przez RZGW Zarządy Zlewni w: Gdańsku, Tczewie i Elblągu.

⁵⁹ W tym 128 wałów będących w zarządzie Zarządu Zlewni w Elblągu, 37 – w Zarządzie Zlewni w Gdańsku oraz trzy – w Zarządzie Zlewni w Tczewie.

⁶⁰ W tym 322 położone na obszarze działania Zarządu Zlewni w Elblągu oraz 107 położonych na obszarze działania Zarządu Zlewni w Gdańsku.

⁶¹ Na ujściu Szkarpawy do Wisły, administrowany przez Zarząd Zlewni w Tczewie od 1 sierpnia 2021 r. (wcześniej przez Zarząd Zlewni w Elblągu).

⁶² Na rzece Motławie, administrowany przez Zarząd Zlewni w Gdańsku.

⁶³ Na ujściu Nogatu do Wisły, administrowany przez Zarząd Zlewni w Elblągu.

⁶⁴ Między Martwą Wisłą a przekopem Wisły (górne wrota śluzowe pełnią jednocześnie rolę wrót przeciwpowodziowych), administrowane przez Zarząd Zlewni w Tczewie.

⁶⁵ Administrowane przez Zarząd Zlewni w Elblągu, oddane do użytku w 2022 r.

⁶⁶ Administrowane przez Zarząd Zlewni w Gdańsku.

⁶⁷ Ułatwiający spływ osadów niesionych przez rzekę i lodu w okresie zimowym oraz zapewniają odpowiednią głębokość koryta rzeki dla pracy lodołamaczy (zabezpieczenie regionu przed powodzią zatorową).

⁶⁸ W tym 69 będących w zarządzie Zarządu Zlewni w Elblągu oraz 29 – w Zarządzie Zlewni w Gdańsku.

⁶⁹ Administrowane przez Zarząd Zlewni w Elblągu.

⁷⁰ Administrowane przez Zarząd Zlewni w Gdańsku.

- osiem jazów (na rzekach Kwietniewo, Burzanka, Wąsa, Tyna Górna i trzy na rzece Kumiela oraz na Kanale Rycerskim), cztery zapory czołowe oraz jedna przeciwrumowiskowa oraz trzy stopnie wodne na Kanale Juranda⁷¹;
- przegroda dolna rzeki Fiszewki⁷²;
- dwa stopnie żelbetowe z bystrzem na rzekach Młynówka Marwicka oraz Brzeźnica⁷³.

(akta kontroli tom 4 str. 13-27)

Do zakresu działania Wydziału Planowania i Koordynacji Eksploatacji RZGW należało m.in. prowadzenie analiz w zakresie potrzeb utrzymania we właściwym stanie rzek i urządzeń wodnych, monitoring zadań utrzymaniowych, współpraca z zarządami zlewni w przeprowadzeniu komisyjnych przeglądów budowli piętrzących oraz nadzór nad realizacją zaleceń z przeglądów (§ 61 ust. 3 regulaminu organizacyjnego Wód Polskich). RZGW nie gromadziło dokumentacji dotyczącej stanu technicznego oraz stanu bezpieczeństwa urządzeń wodnych, w tym budowli, służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław. Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW dokumentacja taka znajdowała się w zarządach zlewni oraz nadzorach wodnych. RZGW przekazywało do wojewódzkich inspektoratów nadzoru budowlanego – według stanu na 31 grudnia: 2019, 2020 i 2021 r. – wykazy obiektów hydrotechnicznych (tj. zapory, jazy, elektrownie, zbiorniki wodne, wrota przeciwsztormowe, przepusty, zastawki, wały), ze wskazaniem daty ostatniej kontroli okresowej, co najmniej raz w roku (art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo budowlane), ostatniej kontroli okresowej co najmniej raz na pięć lat (art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy) oraz daty ostatniej kontroli, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy. Dyrektor RZGW wyjaśnił, że dane te odnośnie przeglądów technicznych obiektów, pozyskano od poszczególnych zarządów zlewni.

Ponadto, w 2023 r. (do 27 września) RZGW przekazało do KZGW – zgodnie z wytycznymi⁷⁴ – dwa monitoringi wykonywanych okresowych kontroli (rocznych i pięcioletnich) stanu technicznego obiektów budowlanych – za I II kwartał⁷⁵. Zakres przekazywanych KZGW danych obejmował wykaz obiektów objętych obowiązkiem realizacji rocznej kontroli stanu technicznego na terenie RZGW⁷⁶, ze wskazaniem m.in. nazwy obiektu, daty ostatniej kontroli, planowanego terminu kontroli i informacji z przeprowadzonego monitoringu (kwartał, którego dotyczy monitoring, stan realizacji kontroli okresowych, termin realizacji).

(akta kontroli tom 4 str. 31-118, 159-163)

2.2. W okresie objętym kontrolą na obszarze działania RZGW obowiązywał PUV z 2016 r., przyjęty przez Dyrektora RZGW na podstawie art. 114b ust. 5 Prawa wodnego z 2001 r. i nie był zmieniany. Zgodnie z art. 565 ust. 1 ustawy Prawo wodne, zachowuje on moc do dnia wejścia w życie planu utrzymania wód wydanego na podstawie art. 327 ust. 4 ww. ustawy. W myśl tego przepisu wojewoda, na wniosek Wód Polskich, przyjmuje plan utrzymania wód w drodze aktu prawa miejscowego. Natomiast zgodnie z ust. 6 tego artykułu, jeżeli plan utrzymania wód obejmowałby tereny położone w obszarze działania co najmniej dwóch wojewodów, plan ten ustanawiają wspólnie właściwi wojewodowie w drodze aktu prawa miejscowego.

Wojewodowie Pomorski oraz Warmińsko-Mazurski do czasu zakończenia kontroli NIK nie przyjęli planu utrzymania wód, który obejmowałby również Żuławy, położone w dwóch województwach, tj. w obszarze działania dwóch ww. Wojewodów, mimo że

⁷¹ Wszystkie kanały zarządzane były przez Zarząd Zlewni w Elblągu.

⁷² Administrowana przez Zarząd Zlewni w Elblągu.

⁷³ Administrowane przez Zarząd Zlewni w Elblągu.

⁷⁴ Pismo nr KPC.622.6.2023 z 13 kwietnia 2023 r.

⁷⁵ Za I kwartał – do 15 kwietnia i za II kwartał - do 15 lipca 2023 r.

⁷⁶ W wykazach tych nie ujęto ostróg.

art. 557 ustawy Prawo wodne określił termin wykonania tego obowiązku do dnia 22 grudnia 2021 r.

Z przekazanych przez ww. Wojewodów do NIK informacji wynika, że nie otrzymali oni wniosku Wód Polskich o przyjęcie (bądź aktualizację) planu utrzymania wód i wydanie odpowiedniego aktu prawa miejscowego.

(akta kontroli tom 9 str. 15-52)

W 2021 r. – jak wyjaśnił Dyrektor RGZW – KZGW zwrócił się do RZGW z prośbą modyfikację PUW z 2016 r., poprzez dostosowanie do obowiązujących jednolitych części wód i wykazanie nowych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań, w związku z reformą systemu gospodarowania wodami. Wszystkie wytyczne w tym zakresie były przekazywane RZGW podczas spotkań roboczych przeprowadzanych z wykorzystaniem aplikacji Microsoft Teams. Zgodnie z otrzymanymi wytycznymi KZGW, RZGW wystąpił do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz do Głównego Inspektora Sanitarnego z wnioskiem o uzgodnienie odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wskazując, iż przedstawiane nowe projekty planów stanowiły jedynie modyfikację PUW przyjętych w 2016 r., które miały charakter kompleksowy, a przed ich przyjęciem zostały zachowane wszelkie procedury wymagane przez przepisy Prawa wodnego z 2001 r., w tym w szczególności została przeprowadzona strategiczna ocena ich oddziaływania na środowisko. Aktualizacja PUW z 2016 r., jak wyjaśnił Dyrektor RZGW, obejmowała wyłącznie dostosowanie do obowiązujących jednolitych części wód oraz podanie nowych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań w związku z reformą systemu gospodarowania wodami, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2018 r., a w wyniku której utworzone zostały Wody Polskie. Powyższe organy nie wyraziły takiej zgody.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor RZGW, w 2022 r. odbyło się kilka spotkań roboczych wyznaczonych pracowników RZGW z KZGW poświęconych przygotowaniom do aktualizacji/zatwierdzenia nowego planu utrzymania wód. Z informacji uzyskanej od Prezesa KZGW wynikało, że po zakończeniu merytorycznych prac nad opisem przedmiotu zamówienia 7 lipca 2023 r. zostało opublikowane ogłoszenie o zamówieniu w postępowaniu na „Opracowanie planów utrzymania wód wraz z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”, a realizacja zamówienia rozpocznie się niezwłocznie po wyborze wykonawcy i zawarciu z nim umowy. Prezes KZGW wskazał także, że zgodnie z harmonogramem realizacji zamówienia, złożenie kompletnych wniosków do poszczególnych wojewodów o przyjęcie powyższych planów nastąpi w przeciągu 13 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

(akta kontroli tom 3 str. 272-284, 560-567)

2.3. Minister Infrastruktury w przekazanej NIK informacji wskazał, że program realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną (dalej: „Program utrzymania”) opracowywany jest co roku, na podstawie art. 240 ust. 9 pkt 1 ustawy Prawo wodne. Jego zakres rzeczowy i finansowy ustalany jest co roku na podstawie zgłoszonych potrzeb w zakresie utrzymania wód, obiektów piętrzących, kanałów, wałów przeciwpowodziowych, pompowni, a także pozostałych obiektów związanych z gospodarką wodną przez poszczególne regionalne zarządy gospodarki wodnej Wód Polskich. Zgodnie z art. 356 ust. 2 pkt 4 ustawy Prawo wodne minister właściwy do spraw gospodarki wodnej zatwierdza przedłożony przez Wody Polskie ww. Program. Zgodnie z powyższym, minister właściwy do spraw gospodarki wodnej zatwierdził: Program utrzymaniowy na 2018 r. - 29 maja 2018 r., Program utrzymania na 2019 r. - 31 lipca 2019 r., Program utrzymania na 2020 r. - 29 czerwca 2020 r.,

Program utrzymania na 2021 r. - 16 lipca 2021 r., Program utrzymania na 2022 r. - 2 sierpnia 2022 r., Program utrzymania na 2023 r. - 2 sierpnia 2023 r. Dla obszaru Żuław właściwym do wykonywania zadań utrzymaniowych jest RZGW. Środki finansowe na realizację Programu przydzielane są w podziale na grupy zadań: utrzymanie wód, utrzymanie obiektów piętrzących będących własnością Skarbu Państwa, utrzymaniem kanałów, utrzymaniem wałów przeciwpowodziowych i międzywala, utrzymaniem stacji pomp, utrzymanie pozostałych obiektów związanych z gospodarką wodną oraz zimowa ochrona przeciwpowodziowa. Grupami zadań odnoszącymi się wprost do kwestii przeciwpowodziowych są grupy utrzymanie wałów przeciwpowodziowych i międzywala oraz zimowa ochrona przeciwpowodziowa. W ramach Programu zadania związane z utrzymaniem wałów przeciwpowodziowych i międzywala, obejmują m.in.: wykaszanie, usuwanie drzew i krzewów, prace ziemne i porządkowe, utrzymanie i naprawa urządzeń funkcjonalnie związanych z wałem przeciwpowodziowym, utrzymanie w sprawności elementów mobilnego systemu ochrony przeciwpowodziowej, gniazd słupów, sporządzanie dokumentacji na naprawy i remonty wałów przeciwpowodziowych i budowli związanych z nimi funkcjonalnie, wykonywanie ocen stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa oraz kontrole okresowe wynikające z ustawy Prawo budowlane i inne czynności związane z utrzymaniem wałów przeciwpowodziowych i międzywala. W przypadku zimowej ochrony przeciwpowodziowej takimi zadaniami są lodolamanie, montaż i demontaż przegród śryżowych czy zapewnienie czynnej zimowej ochrony przeciwpowodziowej.

(akta kontroli str. tom 9 str. 1-14)

W RZGW za realizację zadań w zakresie planowania i nadzoru nad utrzymaniem urządzeń wodnych odpowiedzialny był Wydział Planowania i Koordynacji Eksploatacji. Do zadań tego wydziału w szczególności należało: prowadzenie analiz w zakresie potrzeb utrzymania we właściwym stanie rzek i urządzeń wodnych, opracowanie rocznych i wieloletnich planów rzeczowo-finansowych na potrzeby utrzymania wód i urządzeń wodnych oraz usuwania skutków powodzi, weryfikacja planowanych zadań utrzymaniowych pod kątem zgodności z dokumentami planistycznymi w gospodarowaniu wodami, w szczególności PUW z 2016 r., planowanie utrzymania budowli przeciwpowodziowych na śródlądowych drogach wodnych oraz koordynacja zarządów zlewni w realizacji działań w tym zakresie, monitoring realizacji zadań utrzymaniowych oraz opracowania sprawozdawczości okresowej z realizacji zadań utrzymaniowych.

(akta kontroli tom 3 str. 15-17, 37-55, 207-220)

W 2018 r. zadania w zakresie utrzymania urządzeń wodnych służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław ujęte były w Planie rzeczowo-finansowym bieżących wydatków związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną. Kierownik Wydziału Planowania i Koordynacji Eksploatacji RZGW wyjaśniła, że nie zna zasad podziału w środków finansowych na poszczególne zarządy zlewni w tym okresie.

Od 2019 r. w RZGW planowanie utrzymania wód, urządzeń wodnych oraz obiektów hydrotechnicznych realizowane było poprzez coroczne sporządzenie Programu utrzymania. Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW zakres i kształt Programu ustalane były przez KZGW, a następnie – wraz z limitem środków finansowych – przekazywane drogą mailową do RZGW.

(akta kontroli tom 4 str. 158, 154-163)

Dyrektor RZGW wyjaśnił, że ponieważ pracownicy zarządów zlewni, a przede wszystkim nadzorów wodnych, posiadali wiedzę w zakresie znajomości obszaru będącego w granicach tych jednostek przyjęto, że te jednostki były najbardziej

kompetentne w planowaniu prac konserwacyjnych i remontów wód i urządzeń wodnych. W związku z tym – zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora RZGW – planowanie zadań odbywało się na poziomie zarządów zlewni, natomiast RZGW scalało jedynie poszczególne plany otrzymane z zarządów w jednolity dokument przekazywany do KZGW.

(akta kontroli tom 5 str. 218-221)

Zgodnie z przedłożonymi do kontroli dokumentami, od grudnia 2020 r. poszczególne zarządy zlewni przygotowywały i przekazywały RZGW plany potrzeb, tzn. niezbędne prace utrzymaniowe jakie należy przeprowadzić w danym roku na wodach i urządzeniach wodnych. Plany potrzeb zawierały także wszelkie obowiązki jakie były nakładane na Wody Polskie w ramach utrzymania wód, tj. przeglądy techniczne, serwisy, zapewnienie obsługi urządzeń, zakup niezbędnych materiałów i wyposażenia dla grup wsparcia technicznego. Potrzeby przewidywały również konieczność wykonywania różnego rodzaju dokumentacji m.in. do uzyskania decyzji – pozwoleń wodnoprawnych lub remontów obiektów. Zarządy zlewni klasyfikowały zadania do poszczególnych kategorii pilności, tzw. priorytetów:

- priorytet pierwszy – cykliczna konserwacja cieków, urządzeń wodnych oraz wałów przeciwpowodziowych, niezbędne remonty budowli i urządzeń wodnych, zawarte umowy wieloletnie na obsługę oraz utrzymanie stacji pomp i innych urządzeń wodnych, zadania dotyczące zapewnienia funkcjonowania dróg wodnych i szlaków żeglugowych, pilne dokumentacje itp.;
- priorytet drugi – zadania konserwacyjne na wodach i urządzeniach wodnych, których wykonanie nie było pilne i konieczne dla ich prawidłowego funkcjonowania, pozostałe dokumentacje przejęte od poprzedniej jednostki itp.;
- priorytet trzeci – zadania, których wykonanie było możliwe jedynie po uzyskaniu dodatkowych środków, zadania niemożliwe do wykonania w ciągu roku budżetowego, itp.

Przesłane przez zarządy zlewni zestawienia potrzeb były następnie weryfikowane przez Wydział Planowania i Koordynacji Eksploatacji RZGW. Jak wyjaśniła kierownik tego Wydziału, omówienie ewentualnych potrzeb oraz zgłaszane uwagi do propozycji przesłanych przez zarządy zlewni odbywały się podczas spotkań roboczych, a RZGW nie zachowało pierwotnych wersji planów potrzeb – tj. przed naniesieniem korekt. Przy czym zaznaczyła, że ewentualne korekty dotyczyły prawidłowego kwalifikowania zadań do kategorii zadań utrzymaniowych, a RZGW nie ingerował w zakres i konieczność wykonania zadań konserwacyjnych oraz wynikających z obowiązków ustawowych w zakresie utrzymania wód i urządzeń we właściwym stanie technicznym, zapewniającym bezpieczeństwo powodziowe. Jednocześnie nie dokonywano także weryfikacji planowaniach zadań utrzymaniowych pod kątem ich zgodności z dokumentami planistycznymi w gospodarowaniu wodami, w szczególności PUW z 2016 r., co opisano w pkt 1 sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” wystąpienia pokontrolnego.

Dodatkowo wyjaśniła, że RZGW nie miał realnego wpływu na wielkość przyznanego przez KZGW limitu środków finansowych na utrzymanie wód i urządzeń i nie jest jej znana procedura podziału tych środków na poszczególne regionalne zarządy gospodarki wodnej.

(akta kontroli tom 4 str. 31-37, 158-163)

Dyrektor RZGW wyjaśnił, że plany potrzeb, zgłaszane przez zarządy zlewni, stanowiły podstawę do określenia wskaźnika podziału środków finansowych pomiędzy poszczególne jednostki, w następujący sposób:

- z zadań wskazanych do realizacji w pierwszym priorytecie wydzielone były te, które stanowiły stały koszt jednostki, na które dany zarząd zlewni nie miał wpływu,

tj. obsługa i utrzymanie stacji pomp oraz usuwanie awarii stacji pomp przez podmioty zewnętrzne w ramach umów wieloletnich, koszt akcji lodolamania, koszt zapewnienia pracy Grup Wsparcia Technicznego, koszty zadań nakazowych przez organy nadzoru budowlanego itp.;

- wielkość potrzeb wykazanych przez zarządy zlewni pomniejszana była o wyżej wymienione pozycje, co w efekcie dawało potrzeby faktycznie zaplanowane do realizacji na dany rok, tzn. takie, których planowanie nie było wymuszone czynnikami niezależnymi;
- następnie określano wielkość procentową (wskaźnik procentowy) stosunku otrzymanych środków finansowych do wielkości potrzeb, a otrzymany wskaźnik decydował o podziale limitów dla poszczególnych Zarządów Zlewni.

Zarządom zlewni realizującym zadania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej Żuław przyznano na lata 2019-2023 limity na wszystkie zadania związane z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną, w tym na Żuławach, w wysokości odpowiednio:

- Zarząd Zlewni w Tczewie: 6.185,0 tys. zł, 9.821,0 tys. zł, 7.650,0 tys. zł, 6.170,0 tys. zł oraz 7.150,0 tys. zł,
- Zarząd Zlewni w Gdańsku: 10.654,0 tys. zł, 12.746,0 tys. zł, 12.480,0 tys. zł, 13.915,0 tys. zł oraz 12.469,0 tys. zł,
- Zarząd Zlewni w Elblągu: 11.710,0 tys. zł, 11.477,0 tys. zł, 9.780,0 tys. zł, 13.360,0 tys. zł oraz 15.050,0 tys. zł.

RZGW o wysokości ww. limitów poinformowało dyrektorów powyższych zarządów zlewni, którzy dostosowywali plany potrzeb do otrzymanych limitów, dokonując zmniejszenia zakresu zadań lub przesuując ich część do drugiego priorytetu. Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora RZGW, realizowane były jedynie zadania ujęte w pierwszym priorytecie, który dostosowywany były przez zarządy zlewni do przyznanych limitów. Sporządzone w ten sposób Programy na lata 2019-2023 zostały zatwierdzone przez dyrektora RZGW i przekazane do KZGW.

(akta kontroli tom 4 str. 31-37, 144-153)

W ciągu roku zarządy zlewni dokonywały korekt lub zmian w Programach utrzymaniowych występując ze stosowym wnioskiem do Dyrektora RZGW, który przekazywał prośbę o akceptację zmian do KZGW. Wnioskowane zmiany w szczególności dotyczyły konieczności przesunięcia części kwot na inne zadania, zwiększenia lub zmniejszenia zakresu finansowego zadań w związku z oszczędnościami, usunięcia skutków awarii lub potrzeby wykonania pilnego zadania o charakterze utrzymaniowym.

(akta kontroli tom 4 str. 164-301, tom 5 str. 1-169)

W latach 2018-2023 (do 15 czerwca) zrealizowano łącznie 20 zadań pierwotnie nieplanowanych w zakresie utrzymania urządzeń wodnych, w tym budowl, służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław na kwotę odpowiednio 17,5 tys. zł⁷⁷, 289,6 tys. zł⁷⁸, 86,4 tys. zł⁷⁹, 42,9 tys. zł⁸⁰, 33,4 tys. zł⁸¹ oraz 50,6 tys. zł⁸². Wszystkie zadania nieujęte pierwotnie w Programach utrzymaniowych wynikały z awarii.

(akta kontroli tom 4 str. 31-37)

Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW zatwierdzone roczne programy nie stanowiły realnych potrzeb w zakresie utrzymania wód i urządzeń wodnych, a zawierały jedynie

⁷⁷ Zarząd Zlewni w Gdańsku.

⁷⁸ 248,7 tys. zł – Zarząd Zlewni w Gdańsku i 62,8 tys. zł – Zarząd Zlewni w Elblągu.

⁷⁹ Zarząd Zlewni w Gdańsku.

⁸⁰ 12,3 tys. zł – Zarząd Zlewni w Gdańsku oraz 21,1 tys. zł – Zarząd Zlewni w Tczewie.

⁸¹ Zarząd Zlewni w Gdańsku.

⁸² Zarząd Zlewni w Tczewie.

najpilniejsze zadania, dostosowane do przyznanego limitu. Dyrektor RZGW nie określił konkretnej kwoty niedoboru na realizację wszystkich zadań utrzymaniowych dotyczących urzędzeń wodnych na Żuławach.

(akta kontroli tom 4 str. 31-37, tom 5 str. 218-221)

W latach 2018-2023 (do 27 lipca) w Programach utrzymaniowych przyjęto realizację przez Zarządy Zlewni w Tczewie, Elblągu i Gdańsku łącznie 247 zadań remontowych i utrzymaniowych urzędzeń wodnych, w tym budowli, służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław⁸³, z czego zrealizowanych zostało 218 zadań, a 29 było w trakcie realizacji⁸⁴. Zaplanowane wydatki na realizację ww. zadań wynosiły łącznie 65.396,8 tys. zł, z czego do dnia 27 lipca 2023 r. wydano 54.653,3 tys. zł.

(akta kontroli tom 4 str. 125-139)

Badanie trzech postępowań, przeprowadzonych przez RZGW w trybie podstawowym, na zadania remontowe i utrzymaniowe urzędzeń wodnych służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław⁸⁵, w wyniku których udzielono zamówień na kwotę 3.295,8 tys. zł, wykazało m.in., że:

- we właściwym terminie i zgodnie z zasadami ustalono szacunkową wartość zamówień (art. 34-36 ustawy Prawo zamówień publicznych),
- powołano komisje przetargowe i określono zakresy obowiązków jej członków (art. 53-55 ww. ustawy),
- otwarto oferty w dniach upływu terminów ich składania (art. 222 ww. ustawy),
- wyboru ofert dokonano na podstawie kryteriów ocen określonych w specyfikacji warunków zamówienia, spośród ofert spełniających wymogi zawarte w tych dokumentach (art. 239 w zw. z art. 266 ww. ustawy),
- z wybranymi oferentami zawarto pisemne umowy, a określone w umowach warunki były zgodne z przedstawionymi w wybranych ofertach (art. 432-437).

(akta kontroli tom 5 str. 228-261)

2.4. Dyrektor RZGW wyjaśnił, że w 2018 r. nie było ustalonych zasad i procedur w zakresie sposobu monitorowania wykonania zadań zaplanowanych przez zarządy zlewni, ponieważ był to pierwszy rok działalności Wód Polskich. Wskazał także, że nie odnaleziono dokumentów potwierdzających monitorowanie zaplanowanych zadań.

Od 2019 r. RZGW prowadził bieżący miesięczny monitoring realizacji Programów utrzymaniowych, na podstawie tabel monitoringowych otrzymanymi od KZGW⁸⁶. Zakres przekazywanych miesięcznie KZGW drogą mailową informacji obejmował m.in. nazwę zadania, plan rzeczowo-finansowy, koszt zadania po przetargu, stan realizacji, przewidywany termin poniesienia wydatku, nr faktury, źródło finansowania.

Ponadto od 2020 r. KZGW wprowadziło kwartalne sprawozdania z realizacji Programu, które obejmowało dane takie jak limit środków finansowych, wartość wykorzystanych środków finansowych na dzień sporządzenia sprawozdania, % wykonania, zaangażowanie środków finansowych, liczbę zadań ogółem, liczbę zadań wg stanu realizacji dla zadań utrzymaniowych (dokumentacja przetargowa,

⁸³ Z czego 17 w Zarządzie Zlewni w Tczewie, 155 w Zarządzie Zlewni w Elblągu oraz 75 w Zarządzie Zlewni w Gdańsku.

⁸⁴ W tym osiem w Zarządzie Zlewni w Gdańsku i 21 w Zarządzie Zlewni w Elblągu.

⁸⁵ Pn.: „Remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000-4+800, km 4+800-13+900 i wał prawy km 0+000-0+250, km 4+800-12+195, gmina Elbląg i Gronowo Elbląskie” na kwotę 2 908 907,13 zł, „Remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000-4+800, km 4+800-13+900 i wał prawy km 0+000-0+250, km 4+800-12+195, gmina Elbląg i Gronowo Elbląskie – dokończenie robót na lewym wale w km 7+710-9+120” na kwotę 386 879,14 zł oraz „Opracowanie dokumentacji technicznej dla zadania pn.: „Przebudowa wału przeciwpowodziowego Zalewu Wiślanego – Przebrno w km 0+000-3+100; gm. m. Krynica Morska. pow. nowodworski woj. pomorskie” – postępowanie unieważnione z powodu braku ofert.

⁸⁶ Pismo KZGW nr KPU.530.3.2019.2.PB z 29 marca 2019 r.

nowe zadania, podpisana umowa, przetarg, realizacja, zadanie zakończone, pozostałe, rezygnacja). Wszystkie sprawozdania zostały sporządzone przez RZGW w terminach wyznaczonych przez KZGW.

(akta kontroli tom 5 str. 170-227)

2.5. W latach 2018-2023 (do 6 lipca) do RZGW wpłynęło łącznie 14 skarg⁸⁷ i dwa wnioski⁸⁸ związane z utrzymaniem urządzeń wodnych, w tym budowli, służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław.

Szczegółowe badanie dokumentacji dotyczącej ww. skarg i wniosków wykazało, że:

- w związku z wpływaniem skarg każdorazowo przeprowadzono postępowanie wyjaśniające;
- wszystkie skargi w wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających uznane zostały za bezzasadne;
- w dziewięciu przypadkach skargi dotyczyły niewłaściwego działania podległych zarządów zlewni, nadzorów wodnych lub ich pracowników, a pozostałe skargi dotyczyły: nielegalnego obkaszania wałów przeciwpowodziowych, nienależytego utrzymania rowów i kanałów w okolicach Elbląga, braku prawidłowego nawadniania i uprawy pól rolniczych, prowadzenia działalności nawadniania bez zezwolenia, zagradzania drogi na wał przeciwpowodziowy;
- w trzech przypadkach, po zakończeniu postępowania wyjaśniającego, nie zawiadomiono skarżących o sposobie załatwienia skarg, co opisano w pkt 2 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” wystąpienia pokontrolnego, a zawiadomienia o sposobie załatwienia pozostałych skarg, przekazano skarżącym w ciągu miesiąca od dnia wpływu skargi do RZGW;
- zawiadomienia o sposobie załatwienia skarg zawierały: oznaczenie organu, od którego pochodzi, wskazanie, w jaki sposób skarga została załatwiona, oraz podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego osoby upoważnionej do załatwienia skargi oraz uzasadnienie faktyczne i prawne;
- wszystkie badane zawiadomienia nie zawierały pouczenia o treści art. 239 kpa, co opisano w pkt 3 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego;
- złożone wnioski dotyczyły przeprowadzenia przez RZGW kontroli w zakresie utrzymania wału przeciwpowodziowego na rzece Dzierzgonce w pobliżu miejscowości Bagart oraz uregulowania koryta rzeki Kumiela w Elblągu i budowy zbiornika retencyjnego zabezpieczającego przed powodzią;
- o sposobie załatwienia wszystkich wniosków poinformowano wnioskujących w terminie miesiąca – RZGW przeprowadził kontrolę gospodarowania wodami w odniesieniu do utrzymania wału przeciwpowodziowego, a w odniesieniu do uregulowania koryta rzeki Kumiela, wyjaśnił, że pracownicy Zarząd Zlewni w Elblągu własnymi siłami obkaszali skarpy i czyścili koryto rzeki z zatorów i śmieci komunalnych, a obecnie trwała procedura związana z podpisaniem umowy dotyczącej konserwacji kanałów i cieków na terenie Zarządu.

(akta kontroli str. tom 5 str. 262-394)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2018-2023 (do 27 września) Wydział Planowania i Koordynacji Eksploatacji RZGW nie weryfikował planowania zadań utrzymaniowych pod kątem zgodności z PUW z 2016 r., co było niezgodne z regulaminami organizacyjnymi Wód Polskich, nadanymi kolejno zarządzeniami Prezesa Wód Polskich: nr 1/2018

⁸⁷ W tym dwie skargi anonimowe.

⁸⁸ Jeden wniosek z 15 czerwca 2018 r. o przeprowadzenie kontroli gospodarowania wodami, był jednocześnie skargą na działanie Zarządu Zlewni w Elblągu.

z 2 stycznia 2018 r. (§ 50 ust. 3 pkt 4), nr 5/2019 z dnia 26 marca 2019 r. (§ 60 ust. 3 pkt 4) i nr 80/2019 z 31 grudnia 2019 r. (§ 61 ust. 3 pkt 4).

Kierownik Wydziału Planowania i Koordynacji Eksploatacji RZGW⁸⁹ wyjaśniła, że podczas sporządzania Programów utrzymaniowych nie przeprowadzono weryfikacji poszczególnych zadań pod kątem ich zgodności z PUW z 2016 r., ponieważ zawierał on wszelkie możliwe działania, jakie były związane z konserwacją cieków i założono, że nie było możliwości, aby jakiegokolwiek działania zaproponowane na danym cieku nie było ujęte w tym planie. Wskazała ponadto, że zweryfikowanie poszczególnych pozycji PUW z 2016 r., pod kątem realizacji Programów, możliwe było jedynie na poziomie zarządów zlewni.

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień. PUW z 2016 r. określał bowiem nie tylko rodzaj działań związanych z konserwacją cieków, ale także m.in. ich zakres, termin, częstotliwość i sposób prowadzenia, a RZGW, zgodnie z obowiązującymi kolejno regulaminami organizacyjnymi, odpowiadał za weryfikację planowanych zadań utrzymaniowych pod kątem ich zgodności z PUW z 2016 r.

(akta kontroli tom 3 str. 15-17, 37-55, 207-220, tom 4 str. 119-120)

2. Spośród 14 skarg objętych badaniem, w trzech przypadkach, RZGW nie zawiadomiło o sposobie ich załatwienia skarżących, co było niezgodne z art. 237 § 3 kpa, który wskazuje, że organ właściwy do załatwienia skargi powinien załatwić skargę bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca.

Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego dotyczącego skarg złożonych przez grupę rolników gospodarujących w zasięgu oddziaływania rzeki Fiszewki z 26 czerwca 2019 r. (przekazanej zgodnie z właściwością przez Starostę Elbląskiego) oraz z grupy rolników ze wsi Wikrowo z 18 czerwca 2019 r. (przekazanej zgodnie z właściwością przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego) o sposobie załatwienia skargi nie poinformowano skarżących, a organy, które przekazały skargi zgodnie z właściwością. Kserokopie pism do ww. organów przekazano skarżącym odpowiednio 14 sierpnia 2018 r. i 19 września 2018 r., tj. po upływie 50 i 94 dni od dnia otrzymania skarg od Starosty Elbląskiego i Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

Postępowanie wyjaśniającego dotyczące skargi telefonicznej z 26 czerwca 2020 r., uzupełnionej 3 lipca 2020 r., zgłoszonej przez Z.M., zakończono notatką służbową nr GD.ROO.051.9.2020.MD z 20 lipca 2020 r.

Dyrektor RZGW wyjaśnił, że osoby odpowiedzialne za prowadzenie ww. spraw nie były już pracownikami Wód Polskich, a powodem stwierdzonej nieprawidłowości był zapewne brak wiedzy tych pracowników w zakresie kpa.

(akta kontroli tom 5 str. 276-300, 309-313, 381-394)

3. Zawiadomienia o odmownym załatwieniu wszystkich skarg⁹⁰ objętych badaniem nie zawierały pouczenia o treści art. 239 kpa, wymaganego art. 238 § 1 kpa. Zgodnie z nim zawiadomienie o odmownym załatwieniu skargi powinno zawierać m.in. pouczenie o treści art. 239, który stanowi, że w przypadku gdy skarga, w wyniku jej rozpatrzenia, została uznana za bezzasadną i jej bezzasadność wykazano w odpowiedzi na skargę, a skarżący ponowił skargę bez wskazania

⁸⁹ Zgodnie z zakresem zadań i obowiązków kierownik Wydziału Planowania i Koordynacji Eksploatacji odpowiedzialna była za nadzorowanie i koordynowanie prac wydziału m.in. w zakresie weryfikacji planowanych zadań utrzymaniowych pod kątem zgodności z dokumentami planistycznymi w gospodarowaniu wodami, w szczególności z planem utrzymania wód.

⁹⁰ Zawiadomienia nr GD.RUK.452.39.1-2018 z 13 lipca 2018 r., nr GD.RPU.502.E52.0887.2019 z 15 października 2019 r., nr GD.ROO.051.17.2020 z 11 września 2020 r., nr GD.2.3.51.05.2020 z 26 sierpnia 2020 r., nr GD.ROO.051.5.2021 z 22 lutego 2021 r., nr GD.ROO.051.17.2021 z 11 sierpnia 2021 r., nr GD.ROA.061.4.2022 z 14 marca 2022 r., nr GD.ROA.061.21.2022 z 5 grudnia 2022 r.

nowych okoliczności - organ właściwy do jej rozpatrzenia może podtrzymać swoje poprzednie stanowisko z odpowiednią adnotacją w aktach sprawy – bez zawiadamiania skarżącego.

Pracownicy RZGW, przygotowujący projekty zawiadomień o odmownym załatwieniu skarg⁹¹ wyjaśnili, że brak pouczenia wynikał m.in. z przeoczenia lub braku odpowiedniej wiedzy z zakresu kpa.

Dyrektor RZGW wyjaśnił m.in., że zawiadomienia nie zawierały pouczenia, gdyż organ stosował praktykę, że pouczenie o zastosowaniu przepisu art. 238 § 1 kpa było wskazywane dopiero przy ponowieniu skargi o tożsamej treści co poprzednia.
(akta kontroli tom 5 str. 262-265, 301-308, 314-394)

OCENA CZĄSTKOWA

RZGW realizował zadań w zakresie planowania i nadzoru nad utrzymaniem urządzeń wodnych, w tym budowli, służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław w ograniczonym zakresie. Planowanie zadań w tym zakresie odbywało się na poziomie zarządów zlewni, natomiast RZGW scalało jedynie poszczególne plany otrzymane z zarządów w jednolity dokument przekazywany do KZGW. Zarządy zlewni dostosowywały realizację zadań utrzymaniowych do otrzymanych limitów finansowych. Jednocześnie Wydział Planowania i Koordynacji Eksploatacji RZGW nie dokonywał weryfikacji planowaniach zadań utrzymaniowych, zgłoszonych przez zarządy zlewni, pod kątem ich zgodności z dokumentami planistycznymi w gospodarowaniu wodami, w szczególności PUW z 2016 r., pomimo takiego obowiązku określonego w kolejnych regulaminach organizacyjnych Wód Polskich.

Zbadanie postępowania na zadania remontowe i utrzymaniowe urządzeń wodnych służących ochronie przeciwpowodziowej Żuław udzielone zostały przez RZGW w sposób prawidłowy.

RZGW prowadziło postępowania wyjaśniające w zakresie zgłoszonych skarg i wniosków, przy czym nie zawsze prawidłowo i zgodnie z przepisami zawiadamiano skarżących o wynikach tych postępowań.

OBSZAR

3. Prowadzenie akcji lodołamania na Wiśle

Opis stanu faktycznego

3.1. RZGW organizował w sezonach 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 zimową osłonę przeciwpowodziową na Dolnej Wiśle, która obejmowała żuławski odcinek rzeki. Jej celem było uniknięcie zagrożeń zatorami lodowymi i ułatwienie bezkolizyjnego spływu lodów i wód.

W trzech pierwszych sezonach (2017/2018-2019/2020) dysponowano pięcioma własnymi lodołamaczami⁹², a ponadto wynajmowano jedną jednostkę⁹³. W sezonie 2020/2021 dysponowano sześcioma⁹⁴, a od sezonu 2021/2022 – dziewięcioma własnymi lodołamaczami⁹⁵ (w tym dwoma rezerwowymi). W ocenie RZGW zwiększona do dziewięciu liczba lodołamaczy zapewniała bezpieczeństwo w razie nieprzewidzianych zdarzeń oraz nieplanowanych awarii wykluczających jakiś lodołamacz z akcji. Zapewniono składy załogi dla siedmiu z dziewięciu jednostek.

⁹¹ Dotyczy zawiadomień nr GD.RPU.502.0887.2019 oraz nr GD.ROO.051.5.2021, GD.ROO.051.17.2021, GD.ROA.061.4.2022 oraz GD.ROA.061.21.2022. W odniesieniu do pozostałych zawiadomień nie było możliwości uzyskania wyjaśnień bezpośrednio od osób odpowiedzialnych za prowadzenie spraw, gdyż osoby te nie były już pracownikami Wód Polskich lub przebywały na zwolnieniu.

⁹² Trzema liniowymi oraz po jednym czołowym i pomocniczym

⁹³ W sezonach: 2017/2018 – lodołamacz liniowy, a w sezonach 2018/2019 i 2019/2020 – czołowy.

⁹⁴ Dwoma czołowymi (w tym jednym nowym) oraz trzema liniowymi i jednym pomocniczym.

⁹⁵ Dwoma czołowymi (w tym jednym nowym) oraz sześcioma liniowymi (w tym trzema nowymi) i jednym pomocniczym.

Zamówienia na usługę najmu lodołamacza wraz z załogą w kolejnych sezonach (2017/2018⁹⁶, 2018/2019⁹⁷, 2019/2020⁹⁸) udzielono w trybie przetargu nieograniczonego. Postanowienia zawartych umów nakładały na wykonawcę obowiązek zapewnienia obsady lodołamacza załogą posiadającą niezbędne kwalifikacje, potwierdzone stosownymi uprawnieniami i doświadczeniem w akcji lodowej. Wykaz członków załogi statku i ich kwalifikacji stanowił załącznik do umowy. (akta kontroli tom 9 str. 53-193)

Zasady prowadzenia zimowej osłony przeciwpowodziowej w kolejnych sezonach określały instrukcje, które zatwierdzał Dyrektor RZGW. W instrukcjach wskazywano osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań w ramach zapewnienia ww. osłony. W siedzibie RZGW umiejscowione było Biuro Akcji Lodowej, którym kierował Dyrektor RZGW. Każdorazowo wyznaczano zastępcę kierownika Biura Akcji Lodowej i asystentów kierownika Biura Akcji Lodowej, a także kierownika lodołamania i jego asystentów oraz koordynatora ds. zaopatrzenia i logistyki. Określono również zakres czynności i odpowiedzialności osób wskazanych w instrukcjach, wymieniono lodołamacze i ich charakterystykę, opisano sposób rozmieszczenia jednostek z dniem rozpoczęcia zimowej osłony przeciwpowodziowej, zawarto wykaz miejsc postoju, napraw i zaopatrzenia lodołamaczy, miejsca zatorogenne na Dolnej Wiśle, wykaz wodowskazów, a także określono etapy i sposób prowadzenia akcji lodołamania.

Biuro Akcji Lodowej gromadziło i analizowało prognozy hydrometeorologiczne w zakresie temperatur powietrza, kierunków wiatru i stanów wody na Wiśle. Przygotowywało również meldunki, sprawozdania, raporty dla KZGW i centrów zarządzania kryzysowego.

Kierownictwo i nadzór nad akcją lodową oraz informowanie o przebiegu akcji lodowej należało do obowiązków RZGW. Za przygotowanie szlaku i lodołamaczy, udzielanie informacji o sytuacji zlodzenia Wisły, rozstawienie jednostek i kierowanie ich pracą oraz informowanie o postępie akcji odpowiadał kierownik lodołamania oraz Zarząd Zlewni w Tczewie.

(akta kontroli tom 9 str. 53-158, 194-204)

3.2. Po zakończeniu kolejnych sezonów zimowych kierownik lodołamania lub jego asystent opracowywał i przekazywał do RZGW sprawozdania z zimowej osłony przeciwpowodziowej. Z ich treści wynika m.in., że korzystne układy temperatur i stanów wody na Dolnej Wiśle w sezonie 2019/2020 spowodowały, że nie wystąpiły zjawiska lodowe. Natomiast w pozostałych sezonach, choć wystąpiły takie zjawiska (śryż, lód brzegowy bez ukształtowania stałej pokrywy lodowej), nie było konieczności przeprowadzenia akcji lodołamania na Wiśle.

W sprawozdaniach sporządzonych w badanym okresie zamieszczono również wnioski, w których kierownik lodołamania (lub jego asystent) wskazywał m.in., że główną przeszkodą w ewentualnym prowadzeniu akcji lodołamania był brak drożności koryta Wisły dla przejścia lodołamaczy i zapewnienia swobodnego spływu kry i lodów, a stan techniczny koryta rzeki i urządzeń wodnych (ostrogi, opaski) wymagał pilnego podjęcia działań inwestycyjnych. Umożliwiłoby to nie tylko pracę lodołamaczy, ale równocześnie pozwoliło na przywrócenie parametrów właściwych dla obowiązujących klas drogi wodnej.

⁹⁶ Umowa z 20 czerwca 2017 r., w której określono wynagrodzenie w wysokości 699,6 tys. zł (faktyczne wynagrodzenie uzależnione od rzeczywistego czasu pracy, pogotowia i rezerwy lodołamacza).

⁹⁷ Umowa z 27 grudnia 2018 r., w której określono wynagrodzenie w wysokości 982,7 tys. zł (faktyczne wynagrodzenie uzależnione od rzeczywistego czasu pracy, pogotowia i rezerwy lodołamacza).

⁹⁸ Umowa z 11 grudnia 2019 r., w której określono wynagrodzenie w wysokości 1 284,1 tys. zł (faktyczne wynagrodzenie uzależnione od rzeczywistego czasu pracy, pogotowia i rezerwy lodołamacza).

We wnioskach w sprawozdaniach sporządzonych w 2022 r. i 2023 r. wskazywano ponadto:

- na konieczność kładzenia nacisku na szkolenie własnych załóg, ponieważ ilość załóg dostępna na rynku pracy nie zaspokaja potrzeb Wód Polskich, zwłaszcza jeśli chodzi o kapitanów z doświadczeniem na Wiśle,
- na służbę liniową, która jest coraz starsza, więc utrzymanie wykwalifikowanych załóg na obecnym poziomie będzie coraz trudniejsze.

(akta kontroli tom 9 str. 205-269)

3.3. Do RZGW nie wpłynęły w badanych latach skargi i wnioski, które dotyczyły zimowej osłony przeciwpowodziowej na Wiśle.

(akta kontroli tom 9 str. 270-272)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

RZGW podejmował działania w celu zapewnienia skutecznej zimowej osłony przeciwpowodziowej na żuławskim odcinku rzeki Wisły. Flota lodołamaczy, którymi dysponowały Wody Polskie na Dolnej Wiśle, zwiększyła się w skontrolowanych latach o cztery nowe statki. Dyrektor RZGW, jako kierownik Biura Akcji Lodołowej, zatwierdzał co roku instrukcje prowadzenia zimowej osłony przeciwpowodziowej, w której szczegółowo określano zasady realizacji tego zadania. Ze względu na korzystne temperatury i stany wody w badanym okresie nie było konieczności prowadzenia akcji lodołamania. Kierownik lodołamania (lub jego asystent) wskazywał na przeszkodę w ewentualnym prowadzeniu akcji lodołamania, którą był brak drożności koryta Wisły dla przejścia lodołamaczy i zapewnienia swobodnego spływu kry i lodów oraz na nieodpowiedni stan techniczny koryta rzeki i urządzeń wodnych (ostrogi, opaski), które w jego ocenie wymagały pilnego podjęcia działań inwestycyjnych.

OBSZAR

4. Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego

Opis stanu
faktycznego

4.1. W latach 2018-2023 (do 27 czerwca) do RZGW wpłynął jeden wniosek o uzgodnienie projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, a do 12 listopada 2020 r. dwa wnioski o uzgodnienie projektu strategii rozwoju tego województwa pt. „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” oraz projektu Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, które obejmowały obszary szczególnego zagrożenia powodzią na Żuławach. W wyniku badania ww. spraw ustalono, że:

- powyższe projekty dokumentów uzgodniono bez uwag;
- z uzasadnienia decyzji wynika, że dokonując uzgodnień projektów ww. dokumentów uwzględniono prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, poziom zagrożenia powodziowego, proponowaną zabudowę i zagospodarowanie terenu położonego na obszarze zagrożenia powodzią, a także jego aktualne zagospodarowanie oraz dotychczasowe przeznaczenia i uznano, że zagospodarowanie tych terenów, nie powinno utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym na analizowanym obszarze;
- uzgodnień dokonano w drodze decyzji, które wydano terminowo, tj. w ciągu 40 dni od dnia wpływu wniosku, zgodnie z art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁹⁹;
- decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 § 1 kpa, tj. oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne,

⁹⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 977, ze zm.

pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji.

(akta kontroli tom 6 str. 1-152)

4.2. W latach 2018-2023 (do 27 czerwca) do RZGW wpłynęło 27 wniosków o uzgodnienie projektów studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, 82 wnioski o uzgodnienie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i dwa wnioski o uzgodnienie projektów gminnych programów rewitalizacji, które obejmowały obszary szczególnego zagrożenia powodzią na Żuławach. W wyniku rozpatrzenia ww. wniosków wydano 106 decyzji administracyjnych, w tym 84 decyzje uzgadniające, z czego 28 po spełnieniu warunków na jakich może nastąpić uzgodnienie oraz 22 odmawiające uzgodnienia projektów ww. dokumentów, a w pięciu przypadkach zastosowano tzw. „milczącą zgodę”, o której mowa w art. 25 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

(akta kontroli tom 6 str. 1-26)

W wyniku badania 10 spraw¹⁰⁰ prowadzonych przez RZGW w latach 2021-2023 (do 27 czerwca)¹⁰¹ ustalono, że:

- rozstrzygnięcia wydano terminowo, tj. w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- uzgodnień i odmowy uzgodnienia dokonano w formie decyzji, które zawierały wszystkie elementy wymagane art. 107 § 1 kpa, tj. oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji;
- przyczyną odmowy uzgodnienia dwóch projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz dwóch projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, była przesłanka określona w art. 166 ust. 10 pkt 5 ustawy Prawo wodne, tj. planowane zagospodarowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią utrudniałoby zarządzanie ryzykiem powodziowym na tym obszarze;
- z informacji przekazanej NIK przez Prezydenta Miasta Elbląg, Burmistrza Miasta Malborka, Wójta Gminy Sztutowo oraz Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego¹⁰² wynikało, że wszystkie uwagi RZGW, zawarte w decyzjach zatwierdzających projekty dokumentów po spełnieniu określonych warunków, zostały uwzględnione w ostatecznie przyjętych dokumentach.

(akta kontroli tom 6 str. 153-282)

4.3. W latach 2018-2023 (do 27 czerwca) do RZGW wpłynęło 112 wniosków o uzgodnienie projektów decyzji o warunkach zabudowy, 33 wnioski o uzgodnienie

¹⁰⁰ W tym pięciu dotyczących uzgodnienia projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (dwóch zakończonych wydaniem decyzji odmawiającej, dwóch zakończonych wydaniem decyzji uzgadniającej po spełnieniu określonych warunków i jednej zatwierdzającej), czterech dotyczących uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (dwóch zakończonych wydaniem decyzji odmawiającej, jednej zakończonej wydaniem decyzji uzgadniającej po spełnieniu określonych warunków i jednej uzgadniającej) oraz jednej dotyczącej uzgodnienia po spełnieniu określonych warunków projektu gminnego programu rewitalizacji.

¹⁰¹ Tj. po okresie objętym kontrolą P/20/073 „Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych”, w ramach której skontrolowano uzgodnienie niektórych z ww. dokumentów.

¹⁰² W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

projektów lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz dwa wnioski o uzgodnienie projektów decyzji o ustaleniu linii kolejowej, które obejmowały obszary szczególnego zagrożenia powodzią na Żuławach. W wyniku rozpatrzenia ww. wydano 145 decyzji administracyjnych, w tym 100 decyzji uzgadniających projekty ww. dokumentów, z czego 32 po spełnieniu warunków na jakich może nastąpić uzgodnienie i 45 decyzji odmawiających uzgodnienia, a w dwóch przypadkach zastosowano tzw. „milczącą zgodę”, o której mowa w art. 25 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

(akta kontroli tom 6 str. 1-26)

W wyniku badania 11 spraw¹⁰³ prowadzonych przez RZGW w latach 2021-2023 (do 27 czerwca)¹⁰⁴ ustalono, że:

- rozstrzygnięcia wydano terminowo, tj. w ciągu: 30 dni od dnia złożenia wniosku, zgodnie z art. 35 kpa w odniesieniu do spraw dotyczących uzgadniania projektów warunków zabudowy, dwóch tygodni od dnia złożenia wniosku, zgodnie z art. 53 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w odniesieniu do spraw dotyczących uzgadniania projektów decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego, 14 dni od dnia doręczenia projektu decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, zgodnie z art. 9o ust. 5b ustawy z 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym¹⁰⁵;
- uzgodnień i odmowy uzgodnienia dokonano w formie decyzji, które zawierały wszystkie elementy , określone w art. 107 § 1 kpa, tj. oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji;
- w dwóch przypadkach odmówiono uzgodnienia projektów decyzji o warunkach zabudowy, gdyż zawarte w tych projektach informacje o konieczności i sposobie zabezpieczenia inwestycji przed powodzią były nieprecyzyjne, a w jednym przypadku brak było zezwolenia na czynności podlegające zakazom, określone w art. 77 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy Prawo wodne;
- z informacji przekazanych NIK przez Wójtów Gmin Sztutowo i Stegna oraz Wojewodę Pomorskiego¹⁰⁶ wynikało, że wszystkie uwagi RZGW, zawarte w decyzjach zatwierdzających projekty dokumentów po spełnieniu określonych warunków, zostały uwzględnione w ostatecznie przyjętych dokumentach.

(akta kontroli tom 6 str. 283-590)

4.4. W latach 2018-2023 (do 15 czerwca) do RZGW nie wpłynęły skargi i wnioski związane z kształtowaniem zagospodarowania przestrzennego obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego na Żuławach.

(akta kontroli tom 4 str. 28-37)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁰³ W tym ośmiu dotyczących uzgadniania projektów decyzji o warunkach zabudowy (dwóch zakończonych wydaniem decyzji odmawiającej, dwóch zakończonych wydaniem decyzji zatwierdzającej po spełnieniu określonych warunków i czterech uzgadniających), dwóch dotyczących uzgadniania pod pewnymi warunkami projektów decyzji w sprawie lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz jednej dotyczącej uzgodnienia pod pewnymi warunkami projektu decyzji o ustaleniu linii kolejowej.

¹⁰⁴ Tj. po okresie objętym kontrolą P/20/073 „Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych”, w ramach której skontrolowano uzgodnienie niektórych z ww. dokumentów.

¹⁰⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1786, ze zm.

¹⁰⁶ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

Zadania RZGW w zakresie kształtowania zagospodarowania przestrzennego obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego na Żuławach były wykonywane prawidłowo. W szczególności rozstrzygnięcia w powyższym zakresie wydawano terminowo, po przeprowadzeniu postępowań w sposób zgodny z przepisami.

5. Inne zadania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej Żuław

5.1. W latach 2018-2023 (do 14 lipca) Dyrektor RZGW nie nakazywał w drodze decyzji usunięcia drzew lub krzewów na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (na Żuławach), tj. decyzji, o których mowa w art. 175 ust. 1 ustawy Prawo wodne.
(akta kontroli tom 7 str. 1-15)

5.2. W latach 2018-2023 (do 14 lipca) do RZGW wpłynęło odpowiednio: 81, 89, 148, 75, 120 i 54 wniosków w sprawie zwolnienia od zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne, dotyczących obszaru Żuław. W wyniku przeprowadzonych postępowań Dyrektor RZGW wydał odpowiednio 64, 71, 106, 57, 82 i 33 zwolnień z ww. zakazów, oraz jedną, cztery, 16, trzy, trzy i jedną odmowę ze zwolnienia z zakazów, 33 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia¹⁰⁷, 75 spraw umorzono¹⁰⁸, jedno postępowanie zawieszono, a 17 pozostawało w toku.
(akta kontroli tom 7 str. 1-15, tom 8 str. 87-158)

W wyniku szczegółowego badania 33 postępowań¹⁰⁹ ustalono m.in. że:

- czas trwania postępowań¹¹⁰ wynosił od dwóch do 137 dni, przy czym 18 postępowań prowadzono z przekroczeniem miesięcznego terminu określonych w art. 35 § 1 kpa, co opisano w pkt 1 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego;
- w 17 postępowaniach nie zawiadomiono stron o niezalutwieniu sprawy w terminie, co opisano w pkt 2 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego;
- rozpatrzone przez RZGW wnioski były kompletne, tzn. zawierały wszystkie elementy wymagane art. 176 ust. 5 ustawy Prawo wodnej, tj. charakterystykę planowanych działań wraz z podstawowymi danymi technicznymi i opisem planowanych technologii robót, mapę sytuacyjno-wysokościową pobraną z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, kopię tej mapy potwierdzoną przez wnioskodawcę za zgodność z oryginałem albo inną mapę sytuacyjno-wysokościową z naniesionym schematem planowanych obiektów lub robót. W przypadku planowania robót, które mogą naruszyć strukturę korpusu lub podłoża wałów przeciwpowodziowych, dołączono także badania hydrogeologiczne wraz z opinią dotyczącą wpływu tych robót na szczelność i stabilność tych wałów;
- cztery wnioski prawidłowo pozostawiono bez rozpatrzenia, z powodu ich nieuzupełnienia przez wnioskodawców, pomimo wezwania;
- jeden wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia, pomimo, że nie zachodziły przesłanki określone w art. 64 § 2 kpa, co opisano w pkt 3 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego;
- w jednej sprawie nie wydano postanowienia o zawieszeniu postępowania, pomimo oczekiwania na postanowienie właściwego regionalnego dyrektora ochrony

¹⁰⁷ W tym w latach 2018-2023 (do 14 lipca) odpowiednio: siedem, sześć, dziewięć, trzy, siedem i jedno.

¹⁰⁸ W powyższym okresie odpowiednio: dziewięć, osiem, 16, 10, 26 i sześć.

¹⁰⁹ W tym 16 zwolnień z zakazów, pięć odmów, trzy wniosków pozostawione bez rozpatrzenia, sześć spraw umorzonych i jedna w toku.

¹¹⁰ Od dnia wpływu wniosku do dnia wydania decyzji, z uwzględnieniem terminów i okresów podlegających wyłączeniu na podstawie art. 35 § 5 kpa.

- środowiska (dalej: „RDOŚ”) dotyczącego oceny wpływu inwestycji na obszar Natura 2000, co opisano w pkt 4 sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego;
- każdorazowo przed wydaniem decyzji zezwalającej lub odmawiającej zwolnienia od zakazów określonych z art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne, RZGW zwracało się do administratorów wałów przeciwpowodziowych, w tym do właściwych zarządów zlewni, z prośbą o opinię m.in. w zakresie wpływu robót na szczelność i stabilność wałów przeciwpowodziowych oraz konieczności wykonania badań hydrogeologicznych. Z wyjaśnień Kierownik Wydziału Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW wynikało m.in., że cała dokumentacja techniczna dotycząca wałów przeciwpowodziowych znajdowała się w jednostkach administrujących wałami, w tym w jednostkach terenowych Wód Polskich, w związku z czym RZGW podejmując decyzje w sprawach, uwzględniało stanowisko kompetentnych i doświadczonych pracowników tych jednostek;
  - w pięciu przypadkach dotyczących zwolnienia od zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne dla Kanału Raduni, wydano decyzje umarzające, gdyż w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego uzyskano informacje od podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie Kanału Raduni¹¹¹, że książki obiektu budowlanego dotyczą umocnień Kanału Raduni i nie zawierały klauzul potwierdzających, że obiekt ten był wałem przeciwpowodziowym;
  - w jednym przypadku postępowanie umorzono, gdyż, jak wyjaśniła kierownik Wydziału Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW, zgodnie z protokołem zdawczo-odbiorczym z 5 stycznia 2019 r. dotyczącym przejęcia przez Wody Polskie składników majątku zlikwidowanego Zarządu Melioracji w Gdańsku obwałowanie rzeki Nogat stanowiło nieczynny wał przeciwpowodziowy;
  - przed wydaniem decyzji zezwalającej lub odmawiającej zwolnienia z zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne, organ umożliwił stronom wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, zgodnie z art. 10 § 1 kpa;
  - organ odmówił zwolnienia z zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne:
    - 1) w trzech przypadkach dotyczących poruszania się samochodami po koronie wałów przeciwpowodziowych, uzasadniając, iż Wody Polskie nie były zobligowane do zapewnienia dojazdu do nieruchomości prywatnych;
    - 2) w jednym przypadku – z uwagi na niedostarczenie dokumentów umożliwiających przeanalizowanie czy przedmiotowa inwestycja nie wpłynie negatywnie na wał przeciwpowodziowy;
    - 3) w jednym przypadku z uwagi na stwierdzenie uszkodzenia i defloracje nawierzchni z płyt żelbetowych zlokalizowanych na koronie wału przeciwpowodziowego, co może wpłynąć na jego szczelność lub stabilność;
  - decyzje zawierały wszystkie elementy składowe, określone w art. 107 § 1 kpa, tj. oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji.

(akta kontroli tom 8 str. 159-405)

---

¹¹¹ Gdańskie Wody.

5.3. W latach 2018-2023 (do 14 lipca) Dyrektor RZGW nie nakazywał w drodze decyzji (na podstawie art. 176 ust. 9 ustawy Prawo wodne) usunięcia drzew lub krzewów z wałów przeciwpowodziowych oraz terenów, o których mowa w art. 176 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, w celu zapewnienia właściwej szczelności lub stabilności wałów przeciwpowodziowych na Żuławach.

(akta kontroli tom 7 str. 1-15)

5.4. Zasady prowadzenia kontroli gospodarowania wodami obowiązujące w Wodach Polskich zostały określone 22 stycznia 2020 r. przez Prezesa Wód Polskich¹¹². Zgodnie z ww. zasadami, kontrola mogła mieć charakter planowy albo doraźny. Kontrolę planową przeprowadzało się na podstawie planu rocznego, a przy opracowaniu planu brano pod uwagę: wytyczne Prezesa, wytyczne organu nadzorującego, priorytetowe zadania z zakresu gospodarki wodnej realizowane w skali kraju bądź regionu wodnego, obowiązujące plany i programy dotyczące gospodarki wodnej, informacje pozyskane od innych organów administracji publicznej, informacje wynikające z otrzymanej korespondencji, lokalne uwarunkowania, w tym specyfikę danego regionu i jego zróżnicowanie geograficzne. Do planu kontroli nie wprowadzano – jak wyjaśnił zastępca Dyrektora RZGW ds. ochrony przed powodzią i suszą – podmiotów zlokalizowanych na obszarze Żuław, z uwagi na sugestie i wytyczne Prezesa Wód Polskich.

Kontrole doraźne przeprowadza się obligatoryjnie na polecenie ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej lub Prezesa oraz z urzędu, po otrzymaniu uzasadnionej informacji wskazującej na prawdopodobieństwo wystąpienia uchybień. Na obszarze Żuław przeprowadzono dwie kontrole doraźne - jedną dotyczącą nawadniania upraw, a drugą – opłat za odprowadzania wód opadowych i roztopowych do rowu¹¹³.

(akta kontroli tom 7 str. 1 – 85)

5.5. W latach 2018-2023 (do 15 lipca) RZGW realizował politykę informacyjną i edukacyjną dotyczącą ochrony Żuław przed powodzią oraz ograniczania jej skutków, polegającą w szczególności na przeprowadzeniu kampanii edukacyjno-informacyjnej oraz kampanii promocyjnych w ramach projektów dofinansowanych przez Unię Europejską, tj. „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – Etap II” oraz „Budowa lodołamaczy dla RZGW Gdańsk”, w tym:

- kampanii edukacyjno-informacyjnej „Żuławy w zgodzie z żywiołem”, na którą składało się prowadzenie działań public relations, realizacja filmu, szkolenia edukacyjne dla nauczycieli, przeprowadzenie konkursów dla dzieci i młodzieży oraz szkolenia dla lokalnych urzędników, działaczy i służb z rejonu Żuław;
- kampanii promocyjnej dla projektu „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – Etap II – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku”, na którą składały się przeprowadzenie briefingów prasowych i konferencji podsumowującej projekt, udział w wydarzeniach branżowych związanych z gospodarką wodną, opracowanie albumu pamiątkowego, zbudowanie strony internetowej w domenie www.zulawy.gda.pl;
- działania promocyjne projektu „Budowa lodołamaczy dla RZGW Gdańsk”, w tym zorganizowanie uroczystości przyjęcia lodołamacza czołowego do eksploatacji, montaż filmu i zorganizowanie konferencji podsumowującej realizację projektu,

¹¹² Zarządzenie Prezesa Wód Polskich nr 4/2020 z dnia 22 stycznia 2020 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad prowadzenia kontroli gospodarowania wodami obowiązujących w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie” (dalej: „Zasady prowadzenia kontroli”).

¹¹³ Kontrole te zostały objęte szczegółowym badaniem NIK odpowiednio w ramach kontroli S/22/002/LGD – „Realizacja przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wybranych zadań związanych z ochroną Żuław przed powodzią i suszą” oraz P/20/073 – „Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych”.

opracowanie albumu pamiątkowego, wykonanie i dostawę kalendarzy na 2023 rok.

Wszystkie zaplanowane działania w zakresie ww. kampanii uwzględniały zagadnienia związane z ochroną przeciwpowodziową, a w szczególności strategię ochrony przed powodzią, metody ograniczania zagrożenia powodziowego, zarządzanie ryzykiem powodziowym.

(akta kontroli tom 7 str. 1-15, 86-514)

Grupą docelową przeprowadzonej kampanii informacyjno-edukacyjnych byli wszyscy mieszkańcy Żuław. W ramach ww. kampanii zaplanowano:

- przeprowadzenie 16 szkoleń,
- zorganizowanie czterech konferencji,
- zorganizowanie dwóch konkursów dla dzieci i młodzieży dotyczących problematyki przeciwpowodziowej,
- uruchomienie strony internetowej www.zulawy.gda.pl,
- przeprowadzenie czterech kampanii reklamowych,
- udział w siedmiu imprezach plenerowych,
- zorganizowanie dziewięciu briefingów prasowych,
- udział w trzech imprezach branżowych (tragi, konferencje itp.),
- zorganizowanie jednego wyjazdu studyjnego,
- stworzenie dwóch profili w mediach społecznościowych.

(akta kontroli tom 7 str. 86-514)

Głównym celem polityki informacyjno-edukacyjnej w zakresie ochrony Żuław przed powodzią było zwiększenie świadomości społeczności lokalnej Żuław o zagrożeniu i ochronie przeciwpowodziowej, poprzez dotarcie do jak największej liczby odbiorców. Cele szczegółowe obejmowały natomiast:

- uświadomienie o stopniu i rodzaju zagrożeń powodziowych na Żuławach oraz o ich skutkach,
- wyjaśnienie aspektów prawnych ochrony przeciwpowodziowej, ze szczególnym uwzględnieniem ustawy Prawo wodne,
- omówienie roli poszczególnych instytucji w zakresie ochrony przeciwpowodziowej,
- przybliżenie możliwości i zasad finansowania działań służących ochronie przeciwpowodziowej.

(akta kontroli tom 7 str. 86-514)

Kampanie realizowane były głównie przy pomocy wykonawców zewnętrznych, wyłonionych w przetargach. Wszystkie zaplanowane działania zostały realizowane, w szczególności:

- przeprowadzono szkolenia dla nauczycieli¹¹⁴, które miały na celu zapoznanie ich ze scenariuszami zajęć lekcyjnych o tematyce ochrony przeciwpowodziowej oraz przedstawienie zalecanej metodologii przekazywania tych wiadomości uczniom;
- przeprowadzono szkolenia dla pracowników administracji samorządowej oraz służb z rejonu Żuław dotyczące metod ograniczania ryzyka powodziowego¹¹⁵, współczesnych strategii przeciwpowodziowych i metod wdrażania ich w życie¹¹⁶ oraz zasad działania nowoczesnych urządzeń służących do konstruowania zabezpieczeń przeciwpowodziowych¹¹⁷;

¹¹⁴ W dniach 15-19 września 2021 r. odbyło się 10 szkoleń dla nauczycieli.

¹¹⁵ Szkolenia pt. „Metody ograniczania ryzyka powodziowego” odbyły się 28 i 29 października 2020 r.

¹¹⁶ Wykład i warsztaty przeprowadzono w Nowym Dworze Gdańskim w październiku 2021 r.

¹¹⁷ Szkolenie obejmowało ćwiczenia praktyczne dla przedstawicieli urzędów gmin i instytucji państwowych z terenu Żuław i odbyło się w dniach 28-29 czerwca 2021 r. – zaprezentowano działania półautomatycznego napełniacza worków z piaskiem i mobilną trapezową zapórę przeciwpowodziową oraz zademonstrowano układanie zapory z napełnionych piaskiem worków.

- zorganizowano dwa konkursy plastyczne dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych pod hasłem „Wiesz więcej o powodzi, lepiej się chronisz”;
- nakręcono dwa filmy – „Żuławy kraina w delcie Wisły” oraz „Budowa lodolamaczy dla RZGW”, które – jak wyjaśnił zastępca Dyrektora RZGW ds. ochrony przed powodzią i suszą – emitowane były podczas konferencji i spotkań;
- zorganizowano wyjazd studyjny po konferencji na temat budowy wrót przeciwsztormowych na Tudze;
- zorganizowano kampanie radiowe¹¹⁸ i internetowe¹¹⁹ poświęcone bezpieczeństwu powodziowemu oraz prowadzono biuro prasowe;
- zorganizowano stoiska informacyjno-edukacyjne na temat m.in. zagrożeń powodziowych podczas siedmiu imprez regionalnych na terenie Żuław;
- wzięto udział w trzech konferencjach i targach branżowych¹²⁰;
- zorganizowano dziewięć briefingów prasowych;
- zorganizowano konferencje kończące projekty oraz wydane zostały albumy podsumowujące zadania projektowe.

(akta kontroli tom 7 str. 86-514)

Ponadto, jak wyjaśnił zastępca Dyrektora RZGW ds. ochrony przed powodzią i suszą, RZGW od 2019 r. prowadziło także działania na rzecz edukacji uczniów szkół podstawowych w zakresie zagrożeń powodziowych w ramach programu „Aktywni Błękitni szkoła przyjazna wodzie”. Głównym celem programu było propagowanie wiedzy o wodzie, odpowiedzialnym i racjonalnym z niej korzystaniu oraz gospodarowaniu, a także o zjawiskach ekstremalnych takich jak powódź czy susza.

Zastępca Dyrektora RZGW wskazał także, że dla uczniów szkół zawodowych i studentów RZGW przeprowadziło osiem zajęć plenerowych na temat zabezpieczenia przeciwpowodziowego na obiektach hydrotechnicznych, połączonych ze zwiedzaniem i prelekcjami pracowników.

RZGW w latach 2021-2023 prowadziło także trzy coroczne akcje promocyjne „Rejs z Radiem Gdańsk”, podczas których przez tydzień na antenie przybliżano tematykę przeciwpowodziową.

(akta kontroli tom 7 str. 1-15, 479-514)

W latach 2018-2023 (do 14 lipca) RZGW na realizację działań w zakresie polityki informacyjnej i edukacyjnej ochrony Żuław przed powodzią poniósł łączne wydatki w wysokości 1.182,4 tys. zł¹²¹.

(akta kontroli tom 7 str. 1-15)

5.6. RZGW w latach 2018-2023 (do 20 września) nie zawierał z jednostkami samorządu terytorialnego porozumień w celu zapewnienia przez te jednostki, w zakresie swojej właściwości, ochrony ludności i mienia przed powodzią wywołaną przez wody stanowiące własność Skarbu Państwa na obszarze Żuław.

W ww. okresie RZGW otrzymał jeden wniosek jednostki samorządu terytorialnego o zawarcie takiego porozumienia. Mimo że wpłynął on 18 stycznia 2018 r., to do dnia 20 września 2023 r. RZGW nie odniósł się do przedstawionej przez miasto Gdańsk

¹¹⁸ Na antenie Radia Gdańsk.

¹¹⁹ Kampanie internetowe „Wiesz więcej o powodzi, lepiej się chronisz” i „Żuławy w zgodzie z żywiołem” w ośmiu cyklach artykułów sponsorowanych w dwóch portalach: dziennikbałtycki.pl i gospodarkamorska.pl

¹²⁰ BaltExpo 2021, Hydroforum 2012, Forum Morskie Radia Gdańsk 2022.

¹²¹ W tym w ramach projektu „Kompleksowe Zabezpieczenie Przeciwpowodziowe Żuław” – 967,7 tys. zł, „Budowa lodolamaczy dla RZGW Gdańsk” – 140,9 tys. zł oraz Rejs z Radiem Gdańsk – 73,8 tys. zł. Pozostałe działania były bezkosztowe.

propozycji, co opisano w pkt 5 sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego”.

(akta kontroli tom 7 str. 520-523)

5.7. W latach 2018-2023 (do 14 lipca), jak wyjaśnił zastępca Dyrektora RZGW ds. ochrony przed powodzią i suszą, pracownicy Wód Polskich¹²² brali czynny udział w 21 spotkaniach z przedstawicielami samorządów, rolnikami i innymi mieszkańcami regionu, poświęconych kształtowaniu zasobów wodnych, na których omawiane były zagadnienia dotyczące gospodarki wodnej i aktualne problemy regionu.

(akta kontroli tom 7 str. 515-519)

5.8. Inne zadania związane z ochroną Żuław przed powodzią, prowadzone przez RZGW, dotyczyły ograniczenia działalności bobra europejskiego, który niszczył infrastrukturę przeciwpowodziową na Żuławach. Głównym problemem wynikającym z działalności bobra europejskiego na Żuławach, mającym wpływ na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, jak wyjaśniła kierownik Wydziału Planowania i Koordynacji Eksploatacji RZGW, było kopanie nor przez te zwierzęta w korpusach wałów przeciwpowodziowych. Wody Polskie w latach 2018-2023 (do 14 września), w celu zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na Żuławach, wykonywały prace polegające na likwidacji nor w wałach przeciwpowodziowych oraz tam na ciekach na podstawie zezwoleń wydanych przez RDOŚ w Olsztynie i Gdańsku¹²³. W ww. okresie obowiązywało sześć zezwoleń RDOŚ na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego, na podstawie których Wody Polskie podejmowały działania, tj.:

- zarządzenie RDOŚ w Olsztynie z 21 grudnia 2017 r. zezwalające na niszczenie tam w latach 2017-2021;
- zarządzenie RDOŚ w Olsztynie z 24 stycznia 2017 r. zezwalające na niszczenie tam w latach 2018-2022;
- zarządzenie RDOŚ w Olsztynie z 24 stycznia 2023 r. zezwalające m.in. na niszczenie nor na terenie wałów przeciwpowodziowych na obszarze Zalewu Wiślanego w latach 2023-2027;
- zarządzenie RDOŚ w Olsztynie z 12 kwietnia 2023 r. zezwalające na niszczenie tam na ciekach naturalnych i kanałach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2023-2027;
- zarządzenie RDOŚ w Gdańsku z 10 grudnia 2014 r. zezwalające m.in. na niszczenie nor zlokalizowanych w korpusach wałów przeciwpowodziowych na terenie województwa pomorskiego w okresie od 30 grudnia 2014 r. do 30 grudnia 2019 r.;
- decyzja RDOŚ w Gdańsku z dnia 4 listopada 2022 r.¹²⁴ zezwalające m.in. na niszczenie nor bobrów zlokalizowanych w korpusach wałów przeciwpowodziowych na terenie województwa pomorskiego w okresie od 18 listopada 2022 r. do 31 grudnia 2025 r.¹²⁵

W latach 2020-2022 (do 18 listopada) Wody Polskie nie posiadały zezwolenia RDOŚ na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego, tj. na umyślne płoszenie i niepokojenie, umyślne niszczenie i usuwanie nor bobra europejskiego, zlokalizowanych w korpusach wałów przeciwpowodziowych na terenie

¹²² Zarządów Zlewni w Elblągu i Gdańsku.

¹²³ Ww. działania podejmowały właściwe zarządy zlewni i koordynowane przez nie nadzory wodne.

¹²⁴ Nr RDOŚ-Gd-WZG.6401.233.2022.NJ.2

¹²⁵ Decyzja RDOŚ nr RDOŚ-GD-WZG.6401.233.2022.NJ.2 z 4 listopada 2022 r. – zezwolenie jest ważne w terminach: od dnia uprawomocnienia decyzji do 15 kwietnia 2023 r., od 1 sierpnia 2023 do 15 kwietnia 2024 r., od 1 sierpnia 2024 r. do 15 kwietnia 2025 r., od 1 sierpnia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r.

województwa pomorskiego, co opisano w pkt 6 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom 8 str. 1-39)

RZGW w okresie objętym kontrolą przekazał RDOŚ w Gdańsku informację na temat ilości przeprowadzonych czynności w 2022 r., wynikających z decyzji nr RDOŚ-Gd-WZG.6401.233.2022.NJ.2 z 4 listopada 2022 r., po terminie określonym w ww. decyzji, co opisano w pkt 7 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” wystąpienia pokontrolnego. Zgodnie z przekazanymi przez RZGW danymi na terenie Nadzorów Wodnych w: Gdańsku, Pruszczu Gdańskim, Lęborku, Kwidzynie i Tczewie zabudowano w 2022 r. odpowiednio 25, 25, 46, pięć i sześć nor bobrowych. Ponadto RZGW poinformowało RDOŚ w Gdańsku, że na terenie działania Zarządu Zlewni w Elblągu w 2022 r. zlikwidowano łącznie 557 nor bobrowych.

Dyrektor RZGW wyjaśnił, że sprawozdania z wykonania ww. pozostałych zarządzeń RDOŚ przekazywane były bezpośrednio przez zarządy zlewni. Ponadto wyjaśnił, że RZGW nie prowadzi analiz skuteczności przeprowadzonych prac, którą mogliby określić jedynie pracownicy terenowi.

(akta kontroli tom 8 str. 40-45)

Dyrektor RZGW wyjaśnił, że zarządzenia i decyzje były realizowane w oparciu o zadania zaplanowane przez zarządy zlewni w Programach utrzymania na dany rok, a wszystkie dokumenty dotyczące rodzaju czynności podjętych w ramach realizacji ww. zezwoleń znajdowały się także w zarządach zlewni.

Na zadania związane ze usuwaniem skutków działalności bobra europejskiego na Żuławach w latach 2018-2023 (do 14 lipca) wydatkowano odpowiednio: 570,3 tys. zł, 718,3 tys. zł, 561,8 tys. zł, 528,5 tys. zł, 1810,6 tys. zł, 1638,9 tys. zł.

(akta kontroli tom 8 str. 1-8)

Problemy w zakresie ochrony przeciwpowodziowej Żuław na obszarze gmin (miast) lub ich części, na które wskazało w przekazanych Najwyższej Izbie Kontroli informacjach 10¹²⁶ z 27 wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) gmin położonych w całości lub części na Żuławach, dotyczyły przede wszystkim rosnącej populacji bobra europejskiego, która powoduje znaczne szkody w infrastrukturze przeciwpowodziowej. Przykładowo:

- Wójt Gminy Sztutowo ocenił, że stan zabezpieczeń przeciwpowodziowych na Żuławach w obrębie tej gminy był zły. Wały rzek Szkarpany i Wisły Królewieckiej były regularnie i w znacznym stopniu dewastowane przez bobry. Wały były naprawiane przez Wody Polskie, niemniej jednak populacja bobra europejskiego rozrosła się do takich rozmiarów, że nie było możliwości kontrolowania i bieżącego naprawiania wyrządzanych szkód. W dniu 2 stycznia 2019 r. wystąpiło niebezpieczne zdarzenie polegające na przesiąknięciu wału przeciwpowodziowego w miejscowości Łaszka w gminie Sztutowo oraz wielokrotnie ogłaszane były alarmy i stany pogotowia przeciwpowodziowego, szczególnie w trakcie tzw. cofek, podczas których woda z Zalewu Wiślanego wpychana była do ww. cieków,
- Wójt Gminy Pruszcz Gdański wskazała m.in., że skala zniszczeń dokonywana przez bardzo szybko rozprzestrzeniającą się populację bobra stwarza ogromne ryzyko powodzi po podniesieniu się wody w korytach rzek czy kanałów. Ponadto działania podejmowane w związku ze zniszczeniem przez bobry wałów winny być podejmowane dużo szybciej. Po zgłoszeniu takich uszkodzeń czas naprawy jest

¹²⁶ Cedry Wielkie, Suchy Dąb, Pruszcz Gdański (gmina wiejska), Nowy Dwór Gdański, Sztutowo, Elbląg (gmina wiejska), Stare Pole, Gronowo Elbląskie, Markusy i Dzierzgoń.

dość długi, co powoduje większe zniszczenia, a tym samym większe koszty naprawy,

- Zastępca Wójta Gminy Elbląg podał m.in., że uszkodzenie przez bobry grobli przy kanałach odwodniających, uszkodzenie wałów i rowów melioracyjnych występuje niemal każdego dnia. Uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych prowadzą do zalania lub podtopienia okolicznych gruntów. Kwestie te były wielokrotnie zgłaszane Wodom Polskim. Niestety wielkość zniszczeń oraz potrzeby związane z bieżącą naprawą i należyтым utrzymaniem infrastruktury przeciwpowodziowej są niewspółmierne do środków, jakimi dysponują Wody Polskie,
- Wójt Gminy Gronowo Elbląskie poinformował, że 15 i 16 października 2022 r., na skutek penetracji przez bobry lewego wału przeciwpowodziowego rzeki Tina w miejscowości Gajewiec doszło do zapadnięcia korony wału na odcinku około 30 m. Woda z rzeki w wielu miejscach zaczęła przesiąkać na przyległe pola uprawne. Istniało duże prawdopodobieństwo przerwania tego wału, co skutkowałoby zalaniem przyległych terenów,
- Wójt Gminy Markusy wskazała m.in., że niedostateczna dbałość o „czystość” koryt rzek (niewykaszenie roślinności wodnej, nieodmulanie, niewycinanie krzewów rosnących w nurtach rzek, zbyt rzadkie obkaszenie wałów przeciwpowodziowych) stanowi doskonałe warunki bytowania bobrów i tym samym ich rozrodu. Pomimo doraźnych napraw tych wałów przez Wody Polskie, w dalszym ciągu stanowią one zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców i mienia. W 2023 r. wystąpił przeciek wału rzeki Brzeźnica spowodowany uszkodzonymi przez bobry. Woda z rzeki w kilku miejscach zaczęła przesiąkać na przyległe pola uprawne. Wał został doraźnie zabezpieczony workami z piaskiem przez strażaków z ochotniczej straży pożarnej, a koszt tego zabezpieczenia poniosła gmina.

(akta kontroli tom 9 str. 302-536)

5.9. W latach 2018-2023 (do 14 lipca) złożono przeciwko Wodom Polskim dwa pozwy o odszkodowanie za straty powstałe na skutek zalania gruntów rolnych na Żuławach, obejmujące roszczenia na kwoty odpowiednio 23.469,2 tys. zł i 2.243,6 tys. zł¹²⁷. Pozwy dotyczyły zapłaty odszkodowania z tytułu strat poniesionych w wyniku zalania (podtopień) upraw na terenie gminy Gronowo Elbląskie: w 2017 r. na polderach nr 44, 47, 60 i FF, a w 2018 r. na polderze nr 60. Według powodów przyczynami zalania były m.in. nieodpowiednie utrzymanie urządzeń wodnych, w tym m.in. kanałów, niedostosowanie pomp odwadniających te poldery i nieodpowiednia ich eksploatacja¹²⁸.

Jak wyjaśnił zastępca Dyrektora RZGW ds. ochrony przed powodzią i suszą, obie sprawy znajdowały się w toku postępowania sądowego I instancji w Sądzie Okręgowym w Elblągu, w związku z czym nie wypłacono żadnych odszkodowań.

(akta kontroli tom 7 str. 1-15)

5.10. Jako największą trudność i problem w zakresie planowania oraz realizacji zadań dotyczących zabezpieczenia przeciwpowodziowego Żuław, zastępca Dyrektora RZGW ds. ochrony przed powodzią i suszą, wskazał pandemię COVID-19. Jak wyjaśnił występujące w tym czasie ograniczenia związane m.in. z przemieszczaniem się, przebywaniem i gromadzeniem ludności, tworzyły trudności w terminowej realizacji działań związanych z polityką informacyjną i edukacyjną w zakresie ochrony Żuław przed powodzią. W dalszej kolejności wyjaśnił, że wystąpiły także problemy w terminowej realizacji zadań inwestycyjnych poprzez zachwiany ciąg

¹²⁷ Pozwy zostały złożone przez podmioty prowadzące działalność rolniczą.

¹²⁸ Zagadnienia te objęto przeprowadzaną w RZGW kontrolą nr S/22/002/LGD – Realizacja przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wybranych zadań związanych z ochroną Żuław przed powodzią i suszą.

dostaw niektórych materiałów budowlanych i nieobecność pracowników z powodu choroby.

(akta kontroli tom 7 str. 1-15)

5.11. W latach 2018-2023 (do 14 lipca) do RZGW nie wpłynęły skargi i wnioski dotyczące zagadnień ujętych w obszarze III niniejszego wystąpienia pokontrolnego, za wyjątkiem opisanych w obszarze II w zakresie przeprowadzenia kontroli gospodarowania wodami.

(akta kontroli tom 7 str. 1-15)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W siedmiu postępowaniach¹²⁹ w sprawie zwolnienia z zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne (z 33 objętych badaniem, tj. 21,2%), organ nie dochował terminów, określonych w art. 35 § 3 kpa, który stanowi, że załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. Postępowania trwały od 60 do 137¹³⁰.

Główny specjalista w Wydziale Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW, prowadząca postępowania¹³¹, wyjaśniając przyczyny przekroczenia miesięcznego terminu prowadzenia postępowań wskazała m.in. oczekiwanie na opinie jednostek terenowych Wód Polskich czy okres pandemii i konieczność pracy zdalnej.

Kierownik ww. Wydziału¹³² wyjaśniła, że kierowany przez nią Wydział borykał się z ciągłą rotacją kadr, na jednego pracownika przypadała bardzo duża liczba spraw, a każdorazowa zmiana wymagała przygotowania pracownika do wykonywania zadań, co w dużym stopniu wpływało na czasochłonność postępowań. Ponadto wskazała, że RZGW do czasu prowadzenia postępowania nie wliczało okresu oczekiwania na opinie jednostek terenowych Wód Polskich.

(akta kontroli tom 8 str. 46-86)

2. W sześciu postępowaniach¹³³ w sprawie zwolnienia z zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne (z 33 objętych badaniem, tj. 18,2%), organ nie zawiadomił stron o niezakończonym terminie, a także nie wskazał nowych terminów ich załatwienia, co było niezgodne z art. 36 § 1 kpa, który stanowi, że o każdym przypadku niezakończonym terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić stronę, podając przyczyny zwłoki,

¹²⁹ Nr GD.RPP.423.96.2020, GD.RPP.423.111.2020, GD.RPP.423.118.2020, GD.RPP.4272.18.2021, GD.RPP.423.122.2020.2021, GD.RPP.423.131.2020, GD.RPP.4272.147.2022.

¹³⁰ Czas trwania postępowania po wyłączeniu terminów przewidzianych w przepisach prawa dla dokonywania określonych czynności oraz okresów opóźnień spowodowanych z winy strony albo przyczyn niezależnych od organu, zgodnie z art. 35 § 5 kpa.

Czas trwania poszczególnych postępowań wynosił: GD.RPP.423.96.2020 – 125 dni, GD.RPP.423.111.2020 – 87 dni, GD.RPP.423.118.2020 – 62 dni, GD.RPP.423.122.2020.2021 – 137 dni, GD.RPP.423.131.2020 – 64 dni, GD.RPP.4272.18.2021 – 60 dni, GD.RPP.4272.147.2022 – 72 dni.

¹³¹ Dotyczy postępowania nr: GD.RPP.423.32.2020, GD.RPP.423.131.2020, GD.RPP.4272.18.2021, GD.RPP.4272.147.2022. Pozostałe sprawy prowadzili pracownicy, którzy w okresie kontroli NIK nie pracowali już w Wodach Polskich.

¹³² Zgodnie z zakresem zadań i obowiązków służbowych kierownika Wydziału Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW do jej obowiązków należało m.in. nadzorowanie i koordynowanie pracy Wydziału w zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych sprawach o wydanie decyzji zwalniających z zakazów dotyczących szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych.

¹³³ GD.RPP.423.96.2020, GD.RPP.423.111.2020, GD.RPP.423.118.2020, GD.RPP.423.122.2020.2021, GD.RPP.423.131.2020, GD.RPP.4272.147.2022.

wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

Główny specjalista w Wydziale Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW, prowadząca postępowania¹³⁴, wyjaśniając przyczyny brak zawiadomienia stron postępowania o niezakończonym w terminie wskazała m.in. na stały kontakt mailowy i telefoniczny z wnioskodawcami. Podkreśliła także, że żaden z wnioskodawców nie złożył skargi na bezczynność organu.

Kierownik ww. Wydziału¹³⁵ wyjaśniła, że w pracownicy kierowanego przez nią wydziału skupiali się w głównej mierze na jak najrzetelniejszej analizie każdej sprawy pod względem merytorycznym, będąc jednocześnie w bezpośrednim kontakcie ze stronami postępowania, dzięki czemu strony wiedziały, na jakim etapie pozostaje ich sprawa.

(akta kontroli tom 8 str. 46-86)

3. W jednym przypadku¹³⁶ w sprawie zwolnienia z zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne, pozostawiono wniosek bez rozpatrzenia pomimo, że nie zachodziły przesłanki określone w art. 64 § 2 kpa, zgodnie z którym jeżeli podanie nie spełnia innych wymagań ustalonych w przepisach prawa, należy wezwać wnoszącego do usunięcia braków w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż siedem dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania.

W przedmiotowej sprawie ustalono, że wniosek zawierał wszystkie elementy, wymagane art. 176 ust. 5 ustawy Prawo wodne, jednak realizacja inwestycji w miejscu wskazanym przez wnioskodawcę była niemożliwa, gdyż znajdował się tam zjazd z wału przeciwpowodziowego, prowadzący do wylotu stacji pomp. Wezwano zatem wnioskodawcę, na podstawie do skorygowania projektu i przesunięcia położenia obiektu w kierunku skarpy odwodnej wału. W związku z nieskorygowaniem wniosku przez stronę, pozostawiono go bez rozpatrzenia i nie wydano decyzji odmawiającej zwolnienia z zakazów określonych w ustawie Prawo wodne.

Główny specjalista w Wydziale Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW, prowadząca ww. postępowanie oraz kierownik tego Wydziału¹³⁷ wyjaśniły, że organ wezwał wnioskodawcę do skorygowania wniosku, zgodnie z wcześniej uzyskanymi wytycznymi od Zarządu Zlewni w Tczewie i z powodu braku takiego uzupełnienia, pozostawił sprawę bez rozpatrzenia. Wskazała także, że słusznym byłoby odmówienie zwolnienia z zakazu, jakkolwiek wnioskodawca nie miał możliwości wykonania inwestycji w zaproponowanej przez siebie formie.

(akta kontroli tom 8 str. 46-74, 159-207)

4. W jednym postępowaniu¹³⁸ w sprawie zwolnienia z zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne, organ nie dokonał zawieszenia postępowania, pomimo wystąpienia przesłanek określonych w art. 97 § 1 ust. 4

¹³⁴ Dotyczy postępowania nr: GD.RPP.423.32.2020, GD.RPP.423.131.2020, GD.RPP.4272.147.2022. Pozostałe sprawy prowadzili pracownicy, którzy w okresie kontroli NIK nie pracowali już w Wodach Polskich.

¹³⁵ Zgodnie z zakresem zadań i obowiązków służbowych kierownika Wydziału Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW do jej obowiązków należało m.in. nadzorowanie i koordynowanie pracy Wydziału w zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych sprawach o wydanie decyzji zwalniających z zakazów dotyczących szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych.

¹³⁶ Sprawa nr GD.RPP.423.127.2.2019.

¹³⁷ Zgodnie z zakresem zadań i obowiązków służbowych kierownika Wydziału Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW do jej obowiązków należało m.in. nadzorowanie i koordynowanie pracy Wydziału w zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych sprawach o wydanie decyzji zwalniających z zakazów dotyczących szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych.

¹³⁸ Nr GD.RPP.4272.153.2022.

kpa, zgodnie z którym organ administracji publicznej zawiesza postępowanie, gdy rozpatrzenie sprawy i wydanie decyzji zależy od uprzedniego rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd.

Główny specjalista w Wydziale Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW, prowadząca ww. postępowanie oraz kierownik tego Wydziału¹³⁹ wyjaśnili, że 6 marca 2023 r. wpłynęło do RZGW postanowienie RDOŚ w Gdańsku, w którym nałożono na inwestora obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania inwestycji na obszar Natura 2000 oraz przedłożenia RDOŚ raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia. Wskazały także, że brak ww. dokumentów uniemożliwił wydanie decyzji w trybie art. 176 ust. 4 ustawy Prawo wodne, jednak organ pozostawał w kontakcie telefonicznym z wnioskodawcą, który został poinformowany o oczekiwaniu RZGW na postanowienie RDOŚ.

W wyniku kontroli NIK zostało wydane 17 sierpnia 2023 r. postanowienie o zawieszeniu postępowania do czasu przedłożenia przez wnioskodawcę raportu oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

(akta kontroli tom 8 str. 46-74, 159-169)

5. RZGW nie zajął stanowiska w sprawie objętej wnioskiem miasta Gdańska z 15 stycznia 2018 r.¹⁴⁰ o zawarcie z Wodami Polskimi porozumienia, o którym mowa w art. 213 ust. 3 ustawy Prawo wodne, mimo iż od czasu otrzymania tego pisma upłynęło prawie sześć lat.

Powyższe niestaranne i przewlekłe działanie, NIK ocenia jako brak rzetelności w wypełnianiu obowiązków RZGW.

Na podstawie art. 213 ust. 3 ustawy Prawo wodne miasto Gdańsk 15 stycznia 2018 r. zwróciło się z wnioskiem do Dyrektora RZGW o powierzenie miastu w drodze porozumienia wykonywania praw właścicielskich Skarbu Państwa, w stosunku do wyszczególnionych w tym wniosku następujących śródlądowych wód płynących, znajdujących się w granicach miasta, w tym na obszarze Żuław: Potok Oliwski (Jelitkowski), Potok Rynarzewski, Potok Ewy (Prochowy), Potok Czystej Wody (Lusi), Potok Bernarda (Klukowski), Potok Strzyża (Bystrzec I), Potok Królewski (Bystrzec II), Potok Oruński, Potok Kowalski, Potok Kozacki, Potok Szadółski, Potok Maćkowy, Potok M - 2, Potok Borkowski, Potok Strzelniczka, Potok Strzelenka, Potok Smęgorzyński, Potok Ś. Wojciech, Potok M - 1, Potok Jaśkowy, Potok Jasień, Potok Matarnicki, Potok Siedlecki, Kanał Raduni, Kanał Rudnicki, Potok Graniczny, Kanał Warzywód I, Kanał Warzywód II, Kanał Warzywód III, Rozwójka, oraz kanały stanowiące dotychczasowy system melioracji podstawowej zlokalizowane na polderach: Orunia, Olszynka, Rudniki, Stogi, Płonia Mała. Wniosek uzasadniono koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego mieszkańcom Gdańska, ze względu na wymóg ciągłości utrzymywania tych wód, gdyż miasto do 31 grudnia 2017 r. było odpowiedzialne za to zadanie.

Dyrektor RZGW wyjaśnił, że w lutym 2022 r. została w RZGW powołana Grupa robocza ds. porozumienia z miastem Gdańsk, w trybie art. 213 ustawy Prawo wodne, która w II połowie 2022 r. i połowie 2023 r. zintensyfikowała swoje działania i po przeprowadzeniu badań historycznych dokonała podziału ww. cieków. Ponadto grupa ustaliła jak obecnie biegną cieki. Dyrektor RZGW uważa, że nie ma możliwości skorzystania z art. 213 ust. 3 ustawy Prawo wodne, gdyż spora część

¹³⁹ Zgodnie z zakresem zadań i obowiązków służbowych kierownika Wydziału Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą RZGW do jej obowiązków należało m.in. nadzorowanie i koordynowanie pracy Wydziału w zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych sprawach o wydanie decyzji zwalniających z zakazów dotyczących szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych.

¹⁴⁰ Znak: WGK-III.7002.1.2018.MM.

cieków, które są przedmiotem zainteresowania Miasta ma nieuregulowany stan prawny, a RZGW nie ma środków finansowych, ani zasobów ludzkich, które mogłoby oddelegować do zadania mającego na celu wydzielenie działek stanowiących wody płynące od pozostałych gruntów stanowiących własność prywatną. Ponadto zauważył, że zgodnie z brzemieniem art. 213 ust. 4 ustawy Prawo wodne, porozumienie powinno zawierać m.in. postanowienie dotyczące przekazania środków finansowych na realizację powierzonego zadania, a na chwilę obecną RZGW nie jest w stanie ocenić, jakie to miałyby być środki oraz w jakim zakresie Wody Polskie powinny partycypować w kosztach utrzymania tych cieków. Ponadto Dyrektor RZGW zauważył jednak, że grupa robocza ma propozycje rozwiązania sytuacji, które zostaną przekazane przedstawicielom miasta Gdańsk w październiku 2023 r.

Nie podważając zasadności argumentów przedstawionych przez Dyrektora RZGW NIK zauważa, że wniosek miasta Gdańsk o zawarcie porozumienia wpłynął na początku 2018 r., czyli prawie sześć lat temu.

(akta kontroli tom 7 str. 520-523)

6. RZGW nie podjął skutecznych działań zmierzających do uzyskania pozwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego, tj. niszczenie nor na obszarze wałów przeciwpowodziowych m.in. Kanału Piaskowego oraz rzek Motławy i Raduni w latach 2020-2022 (do 18 listopada). Skutkiem tego był brak możliwości przeprowadzenia w odpowiednim czasie prac zabezpieczających stabilność wałów przeciwpowodziowych, które zostały uszkodzone przez powyższe zwierzęta lub ryzyko konieczności ich przeprowadzenia (aby chronić ludzi i mienie przed ewentualną powodzią) bez wymaganego pozwolenia.

Dyrektor RZGW 4 grudnia 2019 r., w związku ze zbliżającym się końcem obowiązywania zarządzenia RDOŚ w Gdańsku z 10 grudnia 2014 r. w sprawie zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego na okres pięciu lat, zwrócił się do RDOŚ z prośbą o wydanie nowego pozwolenia. Pismem z 3 czerwca 2020 r. Dyrektor RZGW zwrócił się do RDOŚ z zapytaniem na jakim etapie jest przedmiotowa sprawa. Pismem z 27 czerwca 2022 r. RZGW wycofało wniosek z 2020 r. i jednocześnie wniosło o wydanie decyzji zezwalającej na dokonywanie czynności podlegających zakazom w stosunku do bobra europejskiego na okres trzech lat. RDOŚ wydał stosowną decyzję 4 listopada 2022 r.¹⁴¹

Dyrektor RZGW wyjaśnił, że w celu zachowania ciągłości zezwoleń występował do RDOŚ w Gdańsku o odnowienie zarządzenia, jednak pomimo zapytań telefonicznych do września 2022 r. zarządzenie nie zostało wydane z przyczyn nieznanych RZGW. Wyjaśnił także, że RZGW otrzymało od RDOŚ w Gdańsku ustną sugestie o wycofanie wniosku i złożenie nowego.

NIK zauważa, że podjęte przez RZGW działania nie były skuteczne – w latach 2020-2022 (do 18 listopada) Wody Polskie nie posiadały stosownego zezwolenia, a likwidacja siedlisk bobrów była niezbędna w celu zapewnienia szczelności i stabilności konstrukcji urządzeń przeciwpowodziowych, co było kluczowe z punktu widzenia zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów chronionych wałami przeciwpowodziowymi, w tym Żuław. NIK wskazuje także, że – zgodnie z danymi przekazanymi NIK przez RZGW – pomimo nieposiadania pozwolenia przeprowadzono prace polegające na zabudowie wyrw i usunięcia zatorów

¹⁴¹ Nr RDOŚ-GD-WZG.6401.233.2022.NJ.2 – decyzja zaczęła obowiązywać od 18 listopada 2022 r.

na rzekach Raduni i Motławie oraz w prawym wale przeciwpowodziowym Kanału Piaskowego.

(akta kontroli tom 8 str. 1-39)

Również 10 wójtów i burmistrzów gmin i miast położonych na Żuławach, w informacjach przekazanych NIK wskazywało, że problemy w zakresie ochrony przeciwpowodziowej Żuław na obszarze ich gmin (miast) w badanych latach dotyczyły przede wszystkim rosnącej populacji bobra europejskiego, która powoduje znaczne szkody w infrastrukturze przeciwpowodziowej, co szczegółowo opisano w pkt 5.8 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom 9 str. 302-536)

W ocenie NIK RZGW mając na względzie istotne ryzyko m.in. dla stabilności wałów przeciwpowodziowych, powinien być podjąć inne dodatkowe działania mające na celu uzyskanie stosownego pozwolenia. W szczególności RZGW nie zastosowało m.in. instrumentów przewidzianych w kpa, w tym ponaglenia na niezłatwienie sprawy czy skargi na bezczynności organu.

Od 4 listopada 2022 r. Wody Polskie posiadały decyzje RDOŚ na zezwalające m.in. na niszczenie nor bobrów zlokalizowanych w korpusach wałów przeciwpowodziowych na terenie województwa pomorskiego w okresie od 18 listopada 2022 r.¹⁴² do 31 grudnia 2025 r. m.in. na ww. obszarze.

(akta kontroli tom 8 str. 1-39)

7. Sprawozdanie z zakresu wykonania w 2022 r. zezwolenia na niszczenie nor bobra europejskiego przekazano RDOŚ w Gdańsku 10 lutego 2023 r., tj. po terminie określonym w decyzji nr RDOŚ-Gd-WZG.6401.233.2022.NJ.2 z 4 listopada 2022 r. (do 31 stycznia każdego roku obowiązywania zezwolenia). Opóźnienie wyniosło 10 dni.

Z wyjaśnień Kierownik Wydziału Planowania i Koordynacji Eksploatacji RZGW, odpowiedzialnej za przygotowanie ww. sprawozdania wynikało, że powyższe opóźnienie było związane z przekazaniem niezbędnych danych, przez Zarząd Zlewni w Elblągu, dopiero 10 lutego 2023 r., po monicie RZGW.

(akta kontroli tom 8 str. 40-45)

OCENA CZĄSTKOWA

RZGW wydawał decyzje zwalniające od zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne po przeprowadzeniu postępowania i zasięgnięciu opinii administratorów wałów przeciwpowodziowych w zakresie wpływu działań lub inwestycji na szczelność i stabilność wałów. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące tych postępowań miały charakter proceduralny i dotyczyły prowadzenia ich z przekroczeniem miesięcznego terminu (w 54,5% zbadanych przypadkach) oraz niezawiadamiania stron o niezłatwieniu sprawy w terminie (51,5% zbadanych przypadków). W pojedynczych przypadkach stwierdzono także naruszenia przepisów kpa w zakresie pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia oraz niezawieszenia postępowania, pomimo wystąpienia przesłanek.

RZGW prowadził kontrole doraźne gospodarowania wodami w zakresie dotyczącym ochrony przeciwpowodziowej Żuław w sytuacjach wskazujących na taką potrzebę.

Realizowano politykę informacyjną i edukacyjną dotyczącą ochrony Żuław przed powodzią oraz ograniczania jej skutków, polegającą w szczególności na przeprowadzeniu kampanii edukacyjno-informacyjnej oraz kampanii promocyjnych w ramach projektów dofinansowanych przez Unię Europejską.

¹⁴² Data uprawomocnienia decyzji.

RZGW, pomimo upływu 69 miesięcy od dnia złożenia przez miasto Gdańsk wniosku o zawarcie porozumienia, o którym mowa w art. 213 ust. 3 ustawy Prawo wodne, nie zajął stanowiska w tej sprawie (informując o nim wnioskodawcę), co NIK ocenia jako brak wymaganej rzetelności w realizacji zadań RZGW.

Nie podjęto również w pełni skutecznych działań zmierzających do uzyskania pozwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego, tj. niszczenie nor na obszarze wałów przeciwpowodziowych m.in. Kanału Piaskowego oraz rzek Motławy, Raduni, Balewki, skutkiem czego w okresie od 2020-2022 (do 18 listopada) Wody Polskie nie posiadały zezwolenia na umyślne płoszenie i niespokojnie, niszczenie i usuwanie nor bobra europejskiego, co uniemożliwiało zgodnie z przepisami prowadzenie prac utrzymaniowych na wałach przeciwpowodziowych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Weryfikowanie przez RZGW planowanych zadań utrzymaniowych, zgłaszanych przez zarządy zlewni, pod kątem ich zgodności z dokumentami planistycznymi, w szczególności z obowiązującym planem utrzymania wód, zgodnie z regulaminem organizacyjnym Wód Polskich.
2. Terminowe informowanie przez RZGW skarżących o sposobie załatwienia skarg.
3. Spowodowanie ujmowania w zawiadomieniach RZGW o odmownym załatwieniu skargi pouczenia o treści art. 239 kpa.
4. W zakresie prowadzenia przez RZGW postępowań dotyczących zwolnienia z zakazów określonych w art. 176 ust. 1 pkt 1-5 ustawy Prawo wodne:
  - a) terminowe załatwianie spraw,
  - b) zawiadamianie stron o niezałatwieniu sprawy w terminie, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy i pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia,
  - c) załatwianie spraw przez wydanie decyzji w każdym przypadku gdy wniosek spełnia wymogi prawne,
  - d) zawieszanie postępowań w przypadku wystąpienia przesłanek określonych w kpa.
5. Niezwłoczne zajęcie przez RZGW stanowiska i poinformowanie o nim przedstawicieli miasta Gdańsk, w sprawie objętej wnioskiem z 15 stycznia 2018 r. o zawarcie z Wodami Polskimi porozumienia, o którym mowa w art. 213 ust. 3 ustawy Prawo wodne.
6. Terminowe przekazywanie RDOŚ w Gdańsku sprawozdań RZGW w zakresie wykonania zezwoleń na niszczenie nor bobra europejskiego.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 20 października 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Kontrolerzy

Ewa Gross

główny specjalista kontroli państwowej

podpis

Dyrektor

p.o. DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

podpis

Krzysztof Kułaga
doradca ekonomiczny

podpis